

Praznik dela

Najdražje kar ima človek je življenje. Ker je življenje eno samo, mora človek živeti tako, da se ne bo sramoval svoje bojazljive in prostaške preteklosti. Živeti mora tako, da se ne bo leta in leta neplodno mučil, tako, da bo ob smrtni uri lahko dejal: „Vse svoje življenje in svoje moči sem žrtvoval za najmočnejšo stvar na svetu — za osvoboditev človeštva.“

Lenin

Delavci vsega sveta praznujejo svoj praznik 1. maj že od leta 1890, saj je tako sklenila leto poprej II. internacionala. Na ta dan so delavci zaprli tovarne in z rdečimi nagelji v gumbnicah odhajali na zborovanja. Izbojevali so velike, čeprav krvave zmage delavskega razreda.

Vsakoletno proslavljanje delavskega praznika postaja dogodek leta, ko se srečujejo in prepletajo misli in čustva milijonskih množic delovnih ljudi vsega sveta — ob vsem tistem, kar je skupnega in človeškega za slehernega delovnega človeka.

Človek sedanje dobe ne prenaša več zatiranja in izkoriščanja. Svoboda in osvoboditev dela sta sestavni in neločljivi del človeške zavesti. Delovni ljudje Jugoslavije smo povezani z nezlomljivimi vezmi, ki skupaj gradimo socializem, kot skupnost pa smo z revolucionarno socialistično solidarnostjo povezani z mednarodnim delavskih gibanjem.

In te vezi krepimo in jih bomo krepili vsak dan, kajti uspehi vsakega naroda Jugoslavije so hkrati uspehi vseh narodov in narodnosti Jugoslavije, vsak uspeh Jugoslavije pa je tudi uspeh mednarodnega delavskega gibanja.

Svet koraka v socializem in tega koraka ne more zadržati nobena sila. Svetovne sile, ki so tem korakom nasprotne, lahko ta pohod samo zavirajo, ne morejo pa ga ustaviti. Kolo zgodovine se ne more vrteti nazaj.

Ob prazniku, ki nas navdaja s ponosom zaradi prehojene poti, pa nam je v jasni zavesti naš družbeni „danes“, ki nas poziva k uresničevanju idej delavskega praznika in dosledno uresničevanje Zakona o združenem delu. Predati, resnično predati delavcem oblast, pomeni vztrajno uresničevati naša samoupravna odločanja na vseh ravneh, v vseh družbenih okoliščinah.

Pridružimo se svečanemu vzdušju prazničnih dni. Izobesimo zastave, zataknamo si rdeč nagelj v gumbnico — simbol tega praznovanja. Pojdimo ta dan na proslavo, podajmo se v naravo, zaživimo z njo v krogu družine, prijateljev, sodelavcev in znancev. Ta dan naj odmeva pesem.

Zastave, nageljni in vesela pesem pa naj nas spominjajo na to, da je to naš velik praznik, praznik dela vseh delovnih ljudi. In da živimo v svobodni socialistični domovini, kjer sami oblikujemo svoje dolžnosti.

Marko Rakušček

V počastitev jubilejev temeljni kamen za novo tovarno

Ob letošnjih pomembnih jubilejih naše Zveze komunistov in predsednika Tita se bodo zvrstile po vsej domovini tisočere proslave. Ena izmed njih, za Iskro in še zlasti za prebivalstvo manj razvitega območja slovenjebistriške občine pa je bila 23. aprila dopoldne v Makolah, ob vzvidni temeljnega kamna za našo novo tovarno programskih stikal in relejev.

Pred slavnostno tribuno so se poleg številnih domačinov in članov delovnega kolektiva obrata TOZD TELA v gradu Statenberg v Makolah zbrali tudi številni gostje, med njimi član predsedstva SRS Jože Lončarič, podpredsednik skupščine SRS Vladimir Logar, sekretar sindikata delavcev in

dustrije in rudarstva Srečko Mlinarič, sekretar medobčinskega sveta ZKS Slavko Soršak, član predsedstva Gospodarske zbornice Slovenije Peter Vujec in drugi.

Na tribuni so se zbrali pevci iz domače osnovne šole, ki so po slavnostnih govorih izvedli dokaj solidno pretežni del kulturnega programa, ki ga je vsebovala proslava, seveda ni manjkala godba iz Slovenske Bistrice, ki je z državno himno sprožila bogato proslavo.

Za govorniškimi pultom so se nato zvrstili govorniki, najprej s pozdravnimi besedami predsednik DS TOZD TELA Jože Radošević, za njim pa direktor TOZD TELA, domačin

Temeljni kamen za novo tovarno v Makolah je ob aplavzu številnih udeležencev slavja vzdikal najstarejši član kolektiva TOZD TELA Božo Čehak.

Rdeče zastave slave

Prvega maja bodo znova zavihrale rdeče zastave, tudi na vseh številnih tovarnah v okviru naše združene Iskre. Toda ne gre samo za zunanjo manifestacijo naše delavske zavesti. V proletarskem, delavskem valu zgodovine ne moremo sicer ločiti enih delavcev od drugih, ne trditi, da so eni že po svojem delu in značaju bolj revolucionarni od drugih. Vsi delavci tega sveta, minulih, sedanjih in prihodnjih časov, ki smo se strnili ob klicu: Proletarci vseh dežel, združite se!, smo prostorno, mogočno, enotno morje v nenehni plimi.

Kljub temu pa lahko s ponosom govorimo tudi o visoki razredni zavesti in revolucionarnem boju delavcev v Iskri. Pri tem mislimo tako na mnoge ljudi, ki so bili trdni borci za delavske pravice že pred vojno, ko našega združenega podjetja v sedanji obliki sploh še ni bilo. Spomnimo se tudi zgodovinskega dejstva, da se je leta 1936 prva velika slovenska tekstilna stavka, stavka, ki je sprožila široko stavkovno gibanje, začela prav v tovarni Jugočeška v Kranju, v stavbi, ki je postala matica nove poveljne elektrotehnične in finomehanične industrije Iskra. Koliko naših današnjih članov Iskrine družine je bilo med NOB v partizanih! Že takrat so hkrati s svojo brezkompromisno borbo proti okupatorju skušali ustvarjati telekomunikacijske tehnike. Zdaj smo postali ena prvih, najbolj razvitih industrij v deželi, še več: smo eni izmed gospodarskih velikanov v Evropi, sposobni da se prebijamo skozi hudo mednarodno konkurenco. Toda, čeprav smo, zlasti, če gledamo na razvoj z vidika samoupravljalcev, postali tudi veliki tehniki in veliki gospodarstveniki, smo v svoji osnovi, v svojem srcu, svojih delovnih rokah in prepričanju še vedno predvsem delavci.

Pogosto se dogaja, da delavci, potem ko preidejo od začetne neposredne proletarske borbe za kruh in

obstoj, vzporedno z dviganjem življenjske ravni izgubijo na svoji udarni proletarski vnemi, da se njihova razredna zavest začne krhati, da njihov nekdanji revolucionarni ogenj začne vodeniti. Razmere na zahodu same namenoma vodijo delavce v to, da z mehanizacijo in boljšim življenjem, s tem, da umazane delavske obleke zamenjajo z belimi ovratniki, postopoma prestopijo na stran meščanstva. Na Vzhodu birokratski sistemi obratno često ustvarjajo skoraj vojaško disciplino, v kateri še neka lastna, posebno delavske zavest posameznika ni niti nujno potrebna. Že sam tehnični postopek, ki delo olajšuje, kjerkoli na svetu podzavestno vpliva na delavca, da se začne raje prištevati k tehničkim kadrom. Pri nas smo z našim demokratičnim socializmom, z delavskim samoupravljanjem, še posebej pa v novejšem času z uveljavitvijo zakona o združenem delu, delavski razred nasprotno postavil v središče dogajanja. Vsak delavec v proizvodnji naj s svojo pobudo, s svojimi odločitvami sodeluje! Delavec s svojimi odločitvami in gnotnimi sredstvi vse bolj dejavno sodeluje tudi pri graditvi vsega svojega okolja v kraju, občini, republiki in državi. Še več: napredna, nevrščena usmeritev naše Jugoslavije tudi našo gospodarsko dejavnost revolucionarno povezuje z vsemi izvirnimi in perspektivnimi tokovi v svetu, še posebej z rastjo novih dežel v razvoju. Zato vsakokrat, ko v naši Iskri ustvarjamo nove tehnologije, ne delamo samo zase, ampak tudi za mnoge, ki tega danes morda še niso sposobni, v Afriki, Aziji, Latinski Ameriki, kjerkoli, kjer so narodi in ljudje še zatirani. Zato je tudi v slehernem izdelku Iskre, naše zavestne delavske skupnosti, ki je nosilec družbenega plana o gospodarskem razvoju naše republike izpisan tudi delavski poziv: Proletarci vseh dežel, združite se. Mara Ovsenik

V ponedeljek, 25. aprila, je bila v ljubljanski unionski dvorani svečana seja CK ZKS ob štiridesetletnici ustanovnega kongresa KP Slovenije, ki se je udeležil tudi predsednik CK ZKJ tovariš Tito.

Slavnostni govornik na jubilejni seji slovenske partije je bil predsednik CK ZKS France Popit, ki je dejal, da se moramo ob razmišljanju o ustanovnem kongresu kot izhodišču naše sedanosti hkrati zavedati, da je plod dotodanjega dolgotrajnega boja delavskega razreda, njegovih uspehov in porazov, spoznanj in zmot. Doba, ko je komunistična partija zavestno prevzela odgovornost za usodo naših narodov, je tesno povezana z delom tovariša Tita in njegovih sodelavcev, v Sloveniji pa še posebej tovariša Kardelja, Kidriča ter njunih sodelavcev. Partija je tedaj krepila svoj vpliv s tem, da je na marksistično teoretični osnovi oblikovala svoja stališča do dnevnih problemov ob sočasnem vodenju akcije delavskega razreda in množic.

Vpliv komunistov na družbena dogajanja pa je tudi danes odvisen predvsem od tega, je dejal France Popit, koliko smo sposobni povezati družbeni in politični interes delavskega razreda in delovnih ljudi z ustvarjalnimi zmogljivostmi družbe za socialistični samoupravni razvoj.

Ob koncu je slavnostni govornik opozoril, da že bežen pogled na nekatere mejnike v našem razvoju kaže, kako je Titova misel ustvarjalna, kako ji je tuja vsakršna dogmatičnost. Že sama zahteva, da dela vodstvo partije v domovini, je pomenilo odpor proti pisarniškim idejnimi konstrukcijam, ki ne izvirajo iz družbene resničnosti naših narodov in njihovega delavskega razreda. Le tako smo se pod Titovim vodstvom lahko uspešno borili proti okupatorju, se osvobodili in izvedli socialistično revolucijo.

Za njim je na kratko spregovoril tudi tovariš Tito, ki je med drugim dejal: „Danes se spominjamo, skozi kako težavno predvojno obdobje smo morali. Že velikokrat sem povedal, da meni in tovarišem, ki so bili takrat z menoj, nikoli ni bilo huje kot prav v tistem času. Vendar smo znali najti pot v pripravah na tisto, kar je prihajalo, saj je postajalo očitno, da bo sovražnik napadel našo državo. To svojo pot smo si vnaprej utrli. Znali smo si zagotoviti takšno organizacijo našega osvobodilnega boja, ki nam je omogočila, da smo zmagali.“ Proti koncu svojega nagovora pa je dejal: „Čakajo nas velike naloge. Naša revolucija ni končana. Pri graditvi socializma še nismo dosegli, kar si prizadevamo in kar bomo uresničili.“ S čestitkami komunistom Slovenije je tovariš Tito sklenil svoj nagovor na slavnostni seji CK ZKS ob 40. obletnici ustanovnega kongresa KP Slovenije. D. Ž.

Viktor Korošec pa načelnik za gospodarstvo Občinske skupščine Slovenska Bistrica Adolf Krokočevnik in o pomenu jubilejev sekretar medobčinskega sveta ZK Slavko Soršak.

Direktor TOZD Viktor Korošec je v svojih izjavah posebej poudaril dosedanje napore Iskre, ki jih je z

ustanavljanjem svojih enot v krajih, ki so ali še sodijo na manj razvita področja naše republike, vložila in s povečevanjem svojih zmogljivosti hkrati tem območju prispevala dobršen del možnosti za hitrejši razvoj.

Prav iz teh razlogov je v gradu Statenberg pred leti stekla sicer skromna proizvodnja, ki so jo iz Ljubljane prenesli v Makole. Tu in v prav tako majhnem obratu TOZD TELA v Poljčanah je trenutno zaposlenih 110 delavk in delavcev, ki si prizadevajo zaupano delo opravljati vestno in natančno in s tem dokazujejo, da je bila odločitev za prenos proizvodnje v ta dva kraja pravilna.

Z zgraditvijo nove tovarne programskih stikal in relejev v Makolah, ki bo imela okrog 1.700 kvadratnih metrov proizvodnih površin in bo lahko zaposlila nad 150 novih delavcev pri proizvodnji perspektivnega izdelka — programskih stikal in relejev, bodo v Ljubljani lahko sprostili nekaj prepotrebnih proizvodnih prostorov in v njih razširili še drugo vejo proizvodnje TOZD TELA. Na področju treh krajevnih skupnosti slovenjebistriške občine, kjer sedaj praktično ni možnosti za učinkovitejšo zaposlo-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Temeljni kamen v spomin na 23. april 1977, ko se je začela uresničevati težko pričakovana gradnja nove tovarne v Makolah.

ISKRENE ČESTITKE OB 1. MAJU!

Politična vzgoja

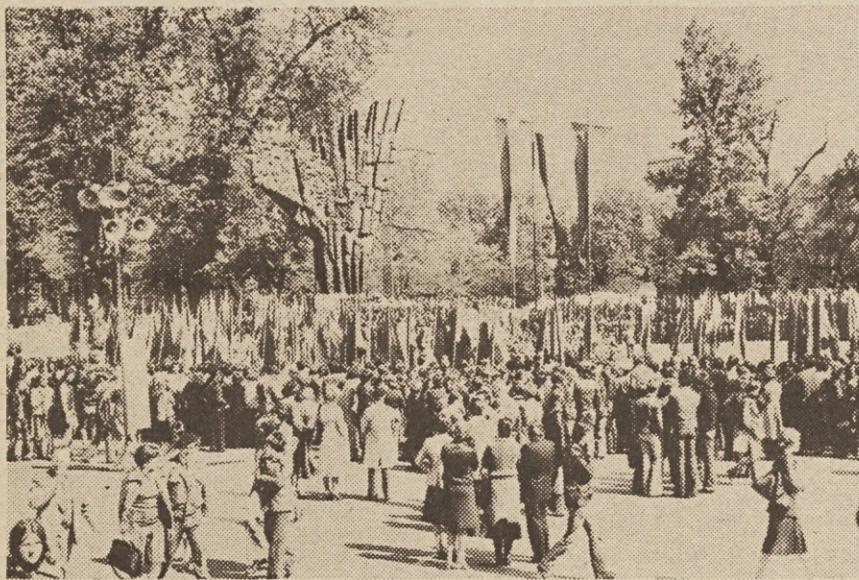
V celotnem usmerjenem izobraževanju je potrebno ustrezno pozornost posvetiti uveljavljanju splošnega, humanističnega in drugega znanja, ki je nujno potrebno za vsestranski razvoj proizvajalca in samoupravljalca ter širše uveljaviti doslej tudi preveč zapostavljeno učno vzgojno področje, to je proizvodno tehnična znanja, s politehnično usmeritvijo. Pri tem morajo humanistična znanja najti svoje mesto v vzgojnoizobraževalnih programih že od vsega začetka v vsebini socialistične družbene vzgoje v skladu s starostjo in zrelostjo otrok in mladine. V usmerjenem izobraževanju, v poklicnih šolah, bo to dosedanjo pomanjkljivost odpravilo uvajanje tako imenovane skupne in eotne vzgojnoizobraževalne osnove, ki se na temelju kongresnih opredelitev reforme uvaja na začetku usmerjenega izobraževanja vse mladine.

Politehnična vzgoja mora biti vključena v vse oblike in stopnje vzgoje in izobraževanja, saj si brez nje in brez zadostne osnove splošnih in humanističnih znanj ne moremo zamišljati kot prave sedanje večkratnosti in sistemu poklicnega izobraževanja. Politehnična vzgoja mora dajati osnovna znanja, ki bodo usposabljalca delavca, da se bo sposoben prilagajati spremembam v razvoju tehnike in tehnologije v njegovi dejavnosti, oziroma poklicu. Vsa ta znanja so nepogrešljiva pri usposabljanju mladine in delavcev, tako za potrebe njihovega poklica oziroma dela, kot tudi za upravljanje in odločanje o sredstvih družbene reprodukcije in medsebojnih odnosih.

Politehnični pouk naj bo v bodoče zastavljen tako, da lahko služi za nadaljnje lastno izpopolnjevanje delavcev z delom in ob delu. Izobraževanja le preko praktičnega pouka v šolskih delavnicah še ne moremo vrednotiti kot dejansko izobraževanje z delom. Zato je treba čim bolj povezovati učenje z dejanskim proizvodnim in drugim družbeno potrebnim delom. Pri tem je mogoče s pridom uporabiti nekatere izkušnje sedanjih poklicnih šol s periodično organizacijo pouka in bodoči sistem usmerjenega izobraževanja graditi predvsem na poklicnih šolah s poukom delavcev v delovnem odnosu.

Komunisti v vseh vrstah in ravneh šol so tudi dolžni kritično oceniti uresničevanje marksistične naravnosti celotnega vzgojno-izobraževalnega procesa. Od ugotovitve, da se je marksizem znatno uveljavil skozi posebne družboslovne predmete, je treba preiti korak dalje h kritični oceni, v koliki meri marksistična misel in metoda prežemata tudi vse ostale stroke in predmete. Odpraviti bo treba nekatere slabosti kadrovske, vsebinske in didaktične narave pri pouku in študiju marksizma, zlasti pa njegovo oddvojenost od problemov konkretne in aktualne družbene prakse. Marksistični centri pri univerzah in fakultetah so dolžni sistematičneje preverjati idejno naravnost študijskih programov ter rezultate marksističnega izobraževanja.

D. Ž.

Zastave so plapolale vsepovsod, ne le na Iskrini stolpnici.

40 let KPS

Letošnje leto poteka v znamenju praznovanja štiridesete obletnice ustanovnega kongresa komunistične partije Slovenije. Ta, za slovenski narod nadvse pomemben jubilej, je počastil z obiskom tudi predsednik SFRJ in ZKJ Josip Broz-Tito. Ob tej priložnosti se je udeležil slavnostne seje CK ZKS, ki je bila v Ljubljani, 25. aprila.

Stotisočglava množica ljudi vseh starosti — od najmlajših šolarjev, do uslužbencev in delavcev — je dala Ljubljani svojevrstno vzdušje, ki smo mu le redko pričala. Prometa na ljubljanskih ulicah skoraj ni bilo, saj so se do središča mesta vsi potrudili peš — to pa je tudi redkost, ki je središče Slovenije ni vajeno.

Najljubšega gosta so želeli videti vsi, kajti njegove ideje — vse od politike neuvrčenosti in zavestnega čuvanja popolne suverenosti naše države — so postale simbol male balkanske države. Človek, ki je že 40 let na čelu partije, pa še vedno poživlja njeno delovanje in seveda tudi življenje vse skupnosti naših delovnih ljudi z nedvoumnimi smernicami, je živa legenda. Človek, državnik, revolucionar, vsak od teh treh pojmov pa je zaključena, čeprav še vedno trajajoča zgodovina skupnosti narodov in narodnosti.

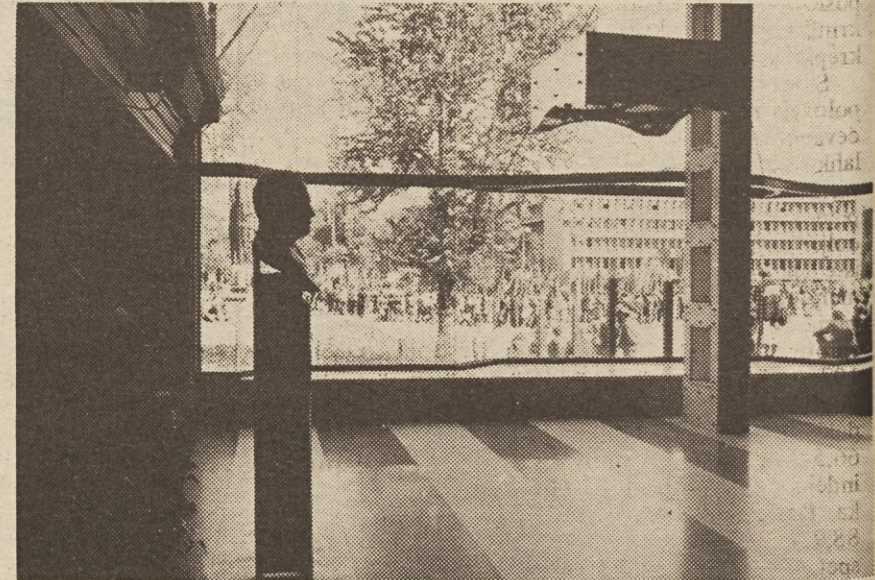
Množica zastav, okrašene hiše, očističene ulice in predvsem veliko število vseh ljudi — vse je pozdravljalo našega gosta, ki v letošnjem letu praznuje 85. rojstni dan. Ljubljana, mesto heroj, v ponedeljek, 25. aprila ni bila zgolj zbirališče Ljubljančanov, saj so prišli tudi mnogi prebivalci okoliških krajev — Domžal, Kamnika, Vrhnike, Logatca, Škofje Loke, Kočevja itd. Na Trgu revolucije so tega dne položili tudi venec k spomeniku revolucije ter venec v spomin padlim borcem na grobnico herojev. Ljubljana je pripravila tudi več prireditev, ki so večinoma potekale na ploščadi Trga revolucije. Nastopali so znani slovenski dramski igralci, med njimi Polde Bibič, ki je recitiral odlomek iz Cankarjeve povesti Hlapec Jernej, APZ Tone Tomšič, Koroški akademski oktet, partizanski pevski zbor, pihalne godbe milice, JLA, Vevč, Logatca, Pošte, godba iz Domžal, plesni orkester RTV Ljubljana in drugi. Kulturni program je potekal dopoldne, na Trgu revolucije pa vse do noči.

Obletnica ustanovnega sestanka KPS je nedvomno izjemen dogodek, ki smo ga dostojno počastili. Praznovanja, ki so bila po domala vseh slovenskih krajih, vse od Čebina, do Kopra, Maribora, Kranja in Ljubljane so nas ponovno združila v trdnem prepričanju — narod si bo pisal sodbo sam!

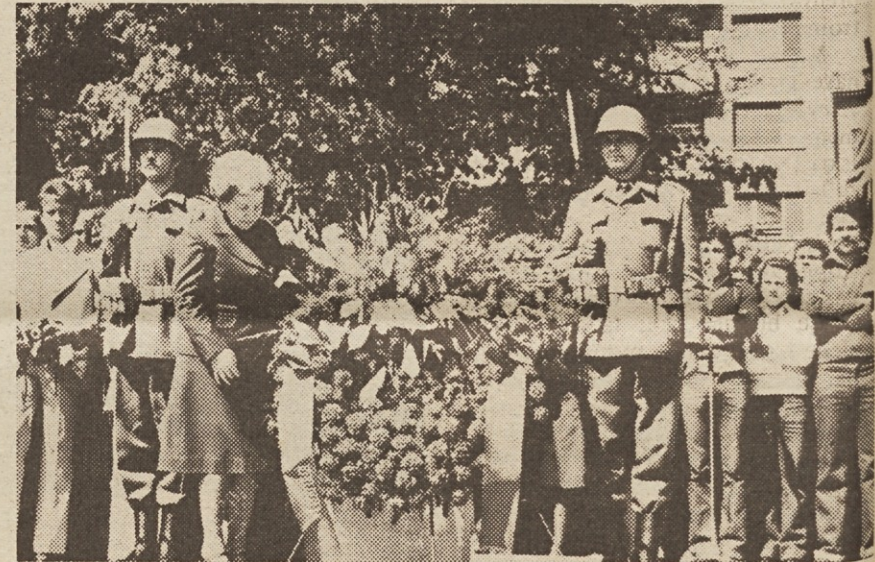
Stane Fleischman

Ganljiv pozdrav predsednika Tita in soproge Jovanke s pionirjema.

Tito, simbol revolucije, poti v svobodo in miroljubno sožitje, je bil tega dne v srcih vseh nas. Na ploščadi Trga revolucije pred Iskrino poslovno stavbo se je zbrala množica ljudi, ki so prisostvovali kulturnemu programu.

Častna straža pred drugim spomenikom, kamor so položili venec v spomin na težke čase narodnoosvobodilnega boja — pred spomenikom na Trgu revolucije.

Zgodovinska noč 1937 na Čebinah

PRIČEVANJA UDELEŽENCEV USTANOVNEGA KONGRESA KPS

Miha Marinko

Živo se spominjam ponovnega srečanja s Kardeljem po njegovi dveletni odsotnosti v tujini. Proti koncu januarja 1937 sem dobil v Trbovlje obvestilo, naj pridem v Ljubljano, kjer se bom ob določeni uri, v zgodnjem mraku, srečal na Zadobrovske cesti s človekom, ki ga dobro poznam. Samo to. Veselo presenečen sem Kardelja že od daleč spoznal po njegovi značilni hoji.

Marsikaj v spominu zbledi, a s tega srečanja so mi ostale zanimive posebnosti. Med hojo je najin sestanek trajal več ur. Povedal mi je vrsto zanimivih zaupnih novic in važnih odločitev.

Najpomembnejše pa je bilo njegovo sporočilo o sklepu, da se končno neposredno začne z ustanovitvijo KPS in KPH. Kardeljeva naloga je, da to izvede v Sloveniji, Tito pa v Hrvaški.

Vprašal me je za razmere v revirski okrožni organizaciji partije. Ker sem mu povedal, da je osnovni aktiv preizkušen in zanesljiv, sva govorila o tem, če je mogoče, da bi bil kongres nekje v hribovju okrog Trbovelj. Geografsko se mu je zdelo to zelo primerno, ker bi delegati lahko prihajali zelo neopazno iz raznih smeri, policija pa ne bi opazila zbiranja znanih komunistov.

Obljubil sem Kardelju, da mu bom sporočil, če bomo našli primeren kraj — kmetijo ali kaj podobnega — dovolj na samem, kjer bi tak sestanek lahko potekal v popolni tajnosti.

O dobijeni nalogi sem doma zaupno govoril s Salomonom, Hohkrautom in Farčnikom. Vsi skupaj smo našli nekaj možnosti v bližnji in daljni okolici. Nismo seveda smeli mnogo poizvedovati, da ne bi zvedel širši krog ljudi, da nekaj iščemo. Vsak od nas je sam preverjal svoja poznanstva in ogledoval prilike, če so primerne za ta namen. Niti s človekom-domačinom, ki bi prišel v poštev, ni nihče govoril vnaprej. Skupno smo morali oceniti, če so kraj, človek in prilike primerne za tako važen sestanek. Pod Kumom in okoli Polšnika smo imeli na osamljenih kmetijah simpatizerje, ki so bili rudarji. Toda desni breg Save smo morali vnaprej opustiti zaradi neprimerne prehode čez Savo, ker so žandarji nadzorovali železniške postaje in mostove.

Končno smo se odločili za Čebine. Na Barliča, mlajšega brata enega od rudarjev, s katerim sem svojčas skupaj delal v jami, sem se slučajno spomnil. Dobrih deset let prej (preden sem šel v Francijo), sva bila dobra znanca iz soseščine v rudarski koloniji. Njun očje je vozil s konjem vlake v Kotreduški jami. Pri tem se je smrtno ponesrečil — konj ga je brnil v glavo pri podkovanju. Spomnil sem se, da se je ta fant priženil na majhno kmetijo v strmem bregu nad vasico Kotredež. Nekoč sem ga na tej novi domačiji tudi obi-

skal. V mislih na to možnost sem ga šel znova obiskat. Ob tej priliki sva obujala stare spomine. Povedal mi je, da še vedno vzdržuje prijateljske stike z nekaterimi našimi somišljeniki v Zagorju. V razgovoru o politiki sem ugotovil, da je še vedno naš trden pristaš. Smeje mi je dejal, da ga to ne moti, četudi je obenem skrbnik — ključar bližnje cerkvice. Spomnil sem se na konferenco v škofijskem dvorcu v Medvodah in to mi je dalo misliti, kaj pa če kaj takega ponovimo? Vprašal sem Barliča, v kakšnem razmerju je z edinim neposrednim sosedom — kmetom. Rekel mi je, da ni nič posebnega, razumeta se, za politiko se pa ne zanima. To mi je bilo dovolj.

Pri pretehtavanju še raznih drugih možnosti smo se mi štirje v zaupnem krogu ogreli za Čebine. Posebej je s tem soglašal Farčnik, ki je Barliča prav tako od prej poznal. Kraj je bil primeren tudi zato, ker se je čez hribe dalo priti iz raznih smeri — iz Savinj-

ske doline, z Mrzlice, Svete planine, Trojan, kakor tudi s treh, štirih revirskih železniških postaj.

S tem predlogom sem šel znova v Ljubljano. Na specialki sem Kardelju točno pokazal kraj Čebine s cerkvico. Dogovorili smo se za javko na vseh imenovanih krajih, za točen čas, za gesla in razpoznavne znake.

Naloga nas članov revirskega okrožnega komiteja je bila, da na teh krajih pričakamo delegate in jih pripeljemo na zborna mesta. To mesto ni bilo na Čebinah, temveč kake pol ure stran na Sveti planini. Tako smo se dogovorili zaradi previdnosti, ker poleg nas štirih drugi niso smeli vedeti za točen kraj sestanka. Čas prihoda na javke je bil določen različno, zaradi različno dolgih poti od tod pa do zbornega mesta. Na Mrzlico, na Kal nad Hrastnikom in na Savinjsko sedlo bi morali priti že ob večernem mraku, ker so do tja in od tam imeli najdaljšo pot. Prav tako tudi do Trojan. Zračunali smo tako, da bi do cerkvice na Čebinah prišli lahko ob pravem času z vseh strani. V Ljubljani so si člani PK razdelili naloge za obveščanje delegatov. Večino teh dolžnosti je prevzel Jože, ki je tudi sicer opravljal organizacijske posle v PK.

Čas za sestanek na Čebinah je bil določen za soboto, 17. aprila 1937, ob osmi uri zvečer. Z Barličem smo se dogovorili, da njegova žena speče nekaj več kruha in pripravi čaj ter nam to prinese v cerkvico. Prav tako sadijevec in žganje, ki ga je imel v kleti. Prvi — mislim — sem prišel jaz, ker je vlak prišel še za dne, pa tudi od zagorske železniške postaje do javke sem imel najkrajšo pot. Od treh delegatov, ki bi tudi sem morali priti, je prišel samo eden, in to Marentič, agronom iz Črnomlja. Drugi je prišel Salomon s

trboveljske železniške postaje. Prišel je s seboj namesto treh samo dva delegata. To je slabo kazalo, nekaj ni bilo v redu. Še bolj smo bili vznemirjeni potem, ko celo uro ni bilo nikogar. Potem je prišel Hohkraut, z njim pa Vipotnik iz Zabukovice, moral pa bi pripeljati tudi delegata s Štajerske. Vrnil se je še enkrat na Klek nad Trbovljami, kjer smo imeli dogovorjeno mesto za tiste, ki bi zgrešili ali zamudili. Pripeljal je tri delegate, ki so prišli na zborna mesta na Sveti planini, in dva naša, ki sta bila določena za stražo in sta čakala na Mrzlici in Savinjskem sedlu.

Čas je mineval, bila je že deseta ura, a glavnik, katere je šel iskat Farčnik na Trojane, tudi ni bilo od nikoder. Od tod bi imeli priti Kardelj, Leskošek in še kdo. Prezembali smo ob cerkvi, ko je prišel po nas Barlič — domačin. Menil je, da gremo lahko v njegovo toplo hišo, ker so sosedovi že šli spat. Menjavali smo zunanje opazovalce in čakali v popolni negotovosti. Kaj se je neki moglo zgoditi? Mislili smo tudi na izdajo. Zaradi tega smo povečali število zunanjih opazovalcev — prisluškovalcev še za enega. Okrog polnoči pride tisti, ki je stražil visoko v bregu nad hišo in pove, da je slišal glasno govorjenje v gozdu. Šli smo ven in v skrajni napetosti med pričakovanjem in strahom oprezali, kdo so ljudje, ki prihajajo od tiste zgornje strani, od koder nismo pričakovali nikogar od naših — tam tudi nobene prave poti ni bilo. Že od daleč sem spoznal po glasu Farčnika, kako je vzkliknil, ko je spoznal Barličevo domačijo. Spoznal sem tudi Leskoškovo robanjenje. Njunemu sočnemu preklinjanju še v hiši ni bilo kraja. Leskošek je zmerjal Farčnika, ta pa coprnice, ki so ga zmešale, da je zgre-

Trenutek slovenske elektroindustrije

Številke so vselej le številke. Lahko so mrtve, birokratske, tehno-kratske. Toda gre za to, da ostajamo na realnih tleh, da ravnamo ekonomično, da naredimo obračune in, da na podlagi števil gradimo dalje: svoje delo in naše skupno življenje. Če pri tem delamo ocene in primerjave celo s kom drugim, zlasti s sorodnimi in najbližjimi delovnimi organizacijami je to le dobronamerno, prijateljsko, zavezniško: zaradi skupnih boljših uspehov v prihodnje.

Razgrnili smo rezultate in pred seboj imamo nekatere kazalce, ki nam kažejo, koliko obvladujemo položaj. Ti rezultati nam kažejo, ali smo znali predvidevati, kar smo si s planom zamislili in če smo načrtovano tudi uresničili. To pa pomeni da obvladamo poslovno problematiko in imamo krmilo gospodarskega položaja tudi krepko v svojih rokah.

Stopnja obvladovanja poslovnega položaja nam kažejo indeksi o uresničevanju, oz. doseganju plana. Pri tem lahko ugotovljamo za ZP Iskro predvsem dvoje: da so indeksi doseganja planov razmeroma visoki, oz. opazno boljši kot pa v nekaterih drugih OZD iste panoge, s katerimi Iskro lahko primerjamo. Na primer — indeks doseganja vrednosti proizvodnje je bil nasproti planirani proizvodnji za leto 1975 — 83,3% v letu 1976 pa 90,4%, medtem ko so bili analogni indeksi v sorodnem SOZD le 74,2 in 66,5% za lansko leto. Še boljši pa je indeks o uresničevanju planov dohodka. Pri Iskri je bil indeks za 75. leto 88,9%, za lani pa kar 98,7%. In če spet primerjamo te indekse s sorodnim SOZD, sta analogna indeksa 75,5% in 76,9%. Ti podatki kažejo, da je natančnost planiranja v naši SOZD precej nad natančnostjo in predvidevanji planiranja v celotni elektroindustriji Slovenije.

Morda še pomembneje kot pravkar navedeno pa je naslednje: indeksi izvrševanja postavljenih planov, če vzamemo zadnji dve leti se približujejo v Iskri 100%, tako je bil naprimer plan za leto 1976 kar za 7,1% bolje uresničen kot v predhodnjem letu, medtem ko sta bila vrednost proizvodnje in stopnja uresničevanja plana dohodka kar za 9,8% boljša kot leto poprej.

Če bi bila zgolj ta dva podatka glede izpolnjevanja planov tako ugodna, indeksi vseh ostalih postavk pa bi bili značilno manj ugodni, bi tako navajanje podatkov pomenilo potvarjanje dejstev in zavajanje kolektiva v lažodnost na podlagi enostransko prikazanih podatkov. Toda temu ni tako! Podatka, ki se nanašata na vrednost proizvodnje in dohodek kažeta predvsem takšen položaj, ki je značilen tudi za vse ostale indekse poslov-

nihih rezultatov našega ZP Iskre za minuli dve leti.

Te ugotovitve potemtakem razodevajo zrelost planiranja, oz. realno ocenjevanje prihodnosti. Isto ugotovitev o kvaliteti planiranja pri nas lahko razberemo tudi iz podatkov o indeksih, oz. stopnjah rasti po posameznih kazalcih poslovanja, ki jih vsebuje letni plan za letošnje leto. Te stopnje v nobeni postavki niso prenapete, temveč so izraz logičnega razvoja rasti poslovanja kot je bila izkazana z doseženimi rezultati poslovanja po posameznih kazalcih za predhodni poslovni leti 1975 in 1976.

Če vzamemo navedene podatke primerjalno, bi se nam v primerjavi s celotno EKI utegnili vsiliti vprašanje, če niso morda planerji rasti poslovanja v ZP Iskra bistveno manj podjetni kot v drugih sorodnih OZD znotraj EKI. Toda podatki o stopnji uresničevanja planov v preteklih dveh letih nam narekujejo prav nasprotno, kajti stopnja doseganja planov je bila v ZP Iskra v zadnjih letih dosledno višja kot pa v drugih OZD v okviru EKI. Še pomembneje pa je, da kvaliteta planiranja kaže v Iskri v vseh postavkah

tendenco močnega izboljševanja, česar pa za celotno EKI ni mogoče trditi.

Prav podatki o kvaliteti planiranja za nekaj let nazaj nam kažejo, tudi na stopnjo zanesljivosti planiranja rasti na naslednje leto. V tej luči se planirane stopnje rasti v ZP Iskra kažejo za dokaj bolj zanesljive kot v drugih sorodnih OZD. In še za nameček: kot povsod ima vsaka palica tudi tu dva konca, kar pomeni, če razpravljamo o kvaliteti planiranja o Iskri, to ne pomeni nujno zgolj visoke strokovne usposobljenosti planskih strokovnjakov in samoupravnih organov, temveč brez dvoma tudi visoko plansko disciplino vseh delavcev Iskre v fazi uresničevanja sprejetih planov. Iz tega izhaja, da je dobro planiranje možno tam, kjer je prisotna visoka stopnja planske in delovne samodiscipline izvrševalcev plana in obratno, da je stopnja zaupanja izvajalcev planskih postavk upravičena pri ljudeh takrat, ko je z rezultati več let zapored izpričana strokovna kvaliteta planskih postavk.

Mara Ovsenik

SOZD ZDRUŽENA PODJETJA ELEKTROKOVINSKE INDUSTRIJE LJUBLJANA

Pregled nekaterih vrednostnih kazalcev za leto 1975, 1976, po planu 1976, 1977

	R 75	R 76	R 76	P 77
	P 75	P 76	R 75	R 76
Vrednost proizvodnje	79,4	79,5	112,3	136,8
Izvoz	76,7	74,7	108,3	145,6
Poprečno število zaposlenih	98,6	97,5	102,4	104,9
Mesečni poprečni OD na zaposlenega (din)	98,5	96,5	117,3	113,8
Dohodek	84,1	90,8	128,1	130,2
Bruto akumulacija na zaposlenega	47,7	45,0	94,9	234,2

SOZD ISKRA

	R 75	R 76	R 76	P 77
	P 75	P 76	R 75	R 76
Vrednost proizvodnje	83,3	90,4	116,7	121,4
Izvoz	85,7	87,7	112,0	127,4
Poprečno število zaposlenih	99,1	96,9	101,5	102,0
Mesečni poprečni OD na zaposlenega (din)	100,3	101,1	121,7	110,5
Dohodek	88,9	98,7	131,3	129,4
Bruto akumulacija na zaposlenega	50,6	55,9	102,7	246,9

SOZD GORENJE

	R 75	R 76	R 76	P 77
	P 75	P 76	R 75	R 76
Vrednost proizvodnje	74,2	66,5	106,0	161,5
Izvoz	69,0	63,8	104,3	166,4
Poprečno število zaposlenih	97,7	98,8	104,2	110,9
Mesečni poprečni OD na zaposlenega (din)	94,6	87,8	110,9	119,3
Dohodek	75,5	76,9	121,4	164,9
Bruto akumulacija na zaposlenega	45,0	35,3	84,9	213,7

Mnogo zanimanja med obiskovalci je bilo tudi za prikaz delovanja Iskrinih električnih ročnih orodij na posebnem odprtem prostoru.

Naš razstavní prostor lepo urejen

Na zagrebškem velesajmu so v nedeljo, 24. aprila, zaprli letošnje spomladanske specializirane sejemske prireditve. Na skupno enajstih sejmiših so se predstavili razstavljalci iz 25 tujih držav in Jugoslavije. Velesajem je zavzel skupaj 160.000 m² razstavnih paviljonskih in odprtih prostorov. Od tega je odpadlo na najpomembnejšo prireditev — Mednarodni sejem prometa, zvez in integralnega transporta dve tretjini razstavnih površin. Prav na tej sejmski prireditvi je sodelovala tudi Iskra.

Splošna ocena naših poslovnih partnerjev in mnogih obiskovalcev je bila za letošnje sodelovanje Iskre na spomladanskem sejmu izredno laskava — tako po oblikovnosti, kot namembnosti. Ne bo odveč, če zapišemo, da je o Iskrinem deležu na zagrebškem velesajmu obširno poročalo tudi zagrebško dnevno časopisje in naš nastop ocenilo kot enega najlepših. Res, ni se čuditi številnim čestitkam in pohvalam, v Iskri pa bi želeli, da se bo naša sejemska služba na marketingu Iskra Commerce tako potrudila tudi v prihodnje.

Za kratko oceno o Iskrinem sode-

lovanju na sejmu Prometa, zvez in integralnega transporta, smo zaprosili tudi direktorja Iskrine filiale v Zagrebu Slavka Tatomiřja. Tako kot vsi, je naš razstavní prostor tudi on zelo ugodno ocenil, zlasti pa mu je bilo všeč to, da smo letos razstavili domala ves Iskrin proizvodni program. Največ zanimanja med obiskovalci je bilo zlasti za gospodinjske aparate in električna ročna orodja.

Ker smo v našem glasilu že poročali o razstavljenih izdelkih, bi si morda zdaj ogledali nekaj drugih splošnih podatkov z zagrebškega velesajma. Kot že rečeno, je bil Mednarodni sejem prometa, zvez in integralnega transporta med najvidnejšimi na velesajmu, razen njega pa so si obiskovalci ogledali tudi mednarodne sejme: plastike in gume, obrti, živilske industrije, pohištva in lesne industrije, tekstilne industrije, merilne tehnike, avtomatike in avtomatizacije, turizma in opreme za gostinstvo in trgovine, zatem sejem opreme za šport in rekreacijo ter mednarodni navtični salon. Skupno si je vse sejme ogledalo več kot 100.000 poslovnih partnerjev in drugih obiskovalcev. L. D.

Ne bo odveč, če tudi v podpisu k tej sliki z Iskrinega razstavnega prostora na zagrebškem velesajmu zapišemo, da so se naši oblikovalci iz Iskra Commerce tokrat zelo potrudili.

šil pot. Od Trojan so hodili celih šest ur čez Št. Gotard, Čemšenik, Znojile, tam pa so se v temnem gozdu zgubili in tavalí po strmem bregu in kotanjah, koder je bil še sneg. V tej zadnji skupini sta bila poleg Kardelja in Pepce Mačkove še dva tovariša. Preštelí smo se in ugotovili, da manjka deset ali dvanajst delegatov, in to večinoma iz Štajerske. Vzroka, zakaj jih ni, nišmo mogli ugotoviti. Kritizirali so nas iz revirskega OK, češ da smo mi pomešali javke in da so se zato delegati izgubili.

Ta domneva je ostala vse do leta 1941, šele takrat smo zvedeli za pravi vzrok. Kriv za to je bil Jože iz Ljubljane, ki je tedaj opravljal organizacijske dolžnosti.

Kljub manjkajočim je bilo odločeno, da sestanek, to je ustanovni kongres, le izvedemo, čeprav je ostalo le malo časa do jutra — še pred dnem smo se morali raziti.

Prva točka dnevnega reda je bila ugotovitev stanja partijskih organizacij v Sloveniji, druga pa sprejetje manifesta o ustanovitvi KPS.

V prvi točki bi moral dati organizacijsko poročilo že omenjeni Jože. Ta pa na to očitno ni bil pripravljen, bil je tako zmuden, da ni mogel spraviti ničesar iz sebe.

Namesto njega je podal analizo stanja in številnost organizacij tovariš Kardelj — čeprav je preteklo komaj štiri mesece, odkar se je vrnil iz tujine. V tujini je bival več kot dve leti. To poročilo smo nekateri v posameznostih dopolnjevali. Ugotovljeno je bilo, da smo takrat imeli čez 400 organiziranih komunistov. Več o organizacijskih vprašanjih nismo utegnili razpravljati. Prešli smo takoj na drugo točko, na čitanje besedila za manifest, ki ga je pripravil tovariš Kardelj. On sam je tudi utemeljeval širino politič-

ne smeri, ki je vela iz koncepta. Vsi prisotni smo bili pod močnim vtisom, prepričani smo bili, da bosta manifest in ustanovitev KP Slovenije močno odmevala v slovenski javnosti. Razprava se je razvila samo v tej smeri, pripomb na sam tekst pa ni bilo. Obveščeni smo bili, da je tiskanje manifesta že zagotovljeno v nakladi nekaj tisoč izvodov. Za nadaljnje razmnoževanje pa so bili zadolženi komiteji in organizacije, ki so imeli tehnična sredstva za to.

Sledila je izvolitev centralnega komiteja. Volitve so se morale izvesti anonimno, brez navedbe imen, ne pravih in tudi ne tistih, ki smo si jih nadevali v ilegalnem delovanju. V predlogu je bilo govora o strukturi — številu delavcev, intelektualcev, dveh kmetih in obrtniku. Sestava je bila zaupana trem članom, ki so bili neposredno omenjeni. Naglašeno je bilo, da so predlagani tovariši preizkušeni že v dotedanjem delu in da imajo vsi v svoji okolici ugled zaradi svoje aktivnosti in moralne neoporečnosti.

Tak postopek je bil običajen na vseh volilnih konferencah. Narekovali so ga pogojí globoke ilegalnosti, v katerih so morali komunisti v tistih predvojnih časih delovati. Zagotoviti je bilo namreč treba, da posamezen delegat ni vedel za vse člane komiteja, tako jih tudi ob policijskih mučenjih — če bi klonil — ni mogel izdati, pa tudi po neprevidnosti jih ni mogel izblebetati drugim tovarišem.

Če se ne motim, je bil takrat na ta način izvoljen centralni komitej KPS z enajstimi člani, v njem pa ožji sekretariat petih članov. Slednji je sprejel še zadolžitve, da o teh sklepih obvesti delegate, ki iz takrat nepojasnjenih razlogov niso našli poti na Čebine, in od njih dobi naknadno soglasje ...

Franc Leskošek

„Noč od 17. na 18. april 1937. S kolesi smo potovali do Trojan: Edvard Kardelj, Pepca Maček in jaz. Od tod dalje pa nas je do Čebina vodil brezposelni zagorski rudar, ki smo ga klicali za „Kristusa“. Zgrešili smo pot, bili smo nad prepadom. Ob polnoči smo le prišli do Čebina. Nekaj delegatov je bilo že zbranih, nekatere smo še počakali. Potem se je pričel ustanovni kongres Komunistične partije Slovenije.“ S temi besedami je pričel obujati spomine na preteklost Franc Leskošek-Luka v intervjuju z novinarjem Zdenkom Rotarjem. Povzemamo nekatere odgovore v tem intervjuju.

In v čem je po tvojem mnenju temeljni pomen ustanovitve samostojne organizacije slovenskih komunistov? „Potrebno je bilo poudariti samostojnost, zato je bil uresničen predlog tovariša Tita in sklep centralnega komiteja Komunistične partije Jugo-

slavije o ustanovitvi samostojnih partij v Sloveniji in na Hrvaškem. Samostojna organizacija je lažje ujela tokove takratnega političnega in družbenega življenja. Sovražniki so trdili, da je Komunistična partija Jugoslavije tudi velikosrbska tvorba in da sedijo v vodstvu samo Srbi, kar ni bilo res. Narodna partija se lažje približa množicam, bolje pozna situacijo in se lažje bojuje proti sovražnikom, ki jih je bilo takrat dovolj. Politično in sindikalno gibanje je bilo takrat že na vrhuncu. Po ustanovnem kongresu je komunistična partija še bolj zaživela v bojih, ki jih je vodila, se s tem še bolj usidrala v ljudstvu ter si pridobila še večje zaupanje med množicami delavskega razreda in kmetov. Sicer pa poglejmo manifest ustanovnega kongresa, ves je zasidran v konkretni politični situaciji doma in v svetu.“

Ali daje manifest velik poudarek združevanju vseh demokratičnih sil ne glede na svetovnonazorske razlike?

„Šlo je za enotnost naroda v situaciji ogroženosti njegovih osnovnih življenjskih interesov. Komunisti smo se bojevali za enotnost v tovarnah in drugod. Za enotnost ne glede na težave, ki so se ob tem porajale. Bojevati se skupaj, to je bil naš cilj. Torej enak poudarek kot leta 1941. Zato, ker smo že leta 1937 odločno stali na tem, smo bili po okupaciji komunisti sposobni organizirati oboroženo vstajo za narodno in socialno osvoboditev. Ljudje so nam zaupali in sledili.“

Pepca Maček—Kardelj

Vem, da me je kot delegatko poslal na kongres pokrajinski komitej Slovenije, ker sem bila že najmanj leto dni

članica tega komiteja. Tudi zaradi tega so me poslali na kongres, ker sem bila delavka, zakaj tiste čase je bilo bolj malo delavk v partiji. Takrat sem delala v tovarni „Saturnus“, v velikem podjetju, ki je štelo tudi do 700 delavcev, med katerimi pa je bilo, vsaj v začetku, bolj malo komunistov. Pozneje smo partijsko organizacijo v naši tovarni okrepili, jo razširili z novimi člani in poskrbeli za njihovo idejno-politično vzgojo. Zelo dobro se spominjam tiste poti na kongres, saj se nas je držalo precej smole. V skupini smo bili trije: Leskošek, Kardelj in jaz. Peljali smo se s kolesi, potem smo morali peš. Vodil nas je neki revirčan, ki je zgrešil pot. Tako smo tavalí dolgo v noč in tovariši so mislili, da smo se izgubili, da ne bomo prišli na kongres. Tovariš, ki nas je spremljal, je

Od telegrafskega tečaja do radijske zveze z vrhovnim štabom

PO ZAPISKIH PREDSEDNIKA SKUPŠČINE ZP ISKRA VLADIMIRJA KLAUSA-KLISA

Bil sem eden od udeležencev prvih telegrafskih tečajev, ki jih je že leta 1941 organiziral in vodil Uroš Kukovec v Ljubljani. Vaje smo imeli na raznih krajih, predvsem po zasebnih stanovanjih. Nekoč smo se sešli v Dukičevem bloku v stanovanju režiserja Bojana Stupice. Že vnaprej smo se dogovorili, kako se bomo zagovarjali v primeru policijske racije: trdili bomo, da se sestajamo zaradi skupnih vaj v deklamiranju in recitiranju.

Ko so Italijani obdali Ljubljano z žično oviro in sem ostal zunaj — stanoval sem namreč v Zalogu — sva s Poldetom Mačkom nadaljevala najino delo. Po navodilih Uroša Kukovca, ki naju je tu pa tam obiskal, sva pripravljala take tečaje tudi na tej strani žice.

Ves prosti čas sem posvečal radiu in telegrafiji. Izdelal sem si preprost kratkovalovni radijski sprejemnik. Tako sem spoznal vse poročevalske agencije, ki so objavljale vesti o telegrafiji, njihove valovne dolžine, pozivne znake in čas oddajanja. Ker še nisem znal dovolj spretno brati Morseve znake, sem poslušal tudi ponoči. Radio London je namreč ob treh ali ob štirih ponoči oddajal poročila zelo počasi — le kakih 40 znakov na minuto. Zato jih je lahko sprejemal tudi začetnik, kajti običajna hitrost znaša po 120 do 150 in tudi po več znakov na minuto.

Hitro sem napredoval in v začetku zime 1941—1942 sem bil že kar precej usposobljen za vsako hitrost sprejemanja, poznal pa sem tudi ves kodni sistem telegrafskega prometa. Pravih izkušenj z radijskimi zvezami pa si seveda nisem imel kje pridobiti.

V začetku leta 1942 je postajalo čedalje bolj nevarno, racije in aretacije so bile na dnevnem redu in ponoči si nisem več upal ostati doma. Zato sem se zvečer pred policijsko uro zatekel v Zadobrovo k Mačkovim, kjer sva s Poldetom še naprej delala najrazličnejše radijske poskuse. Ko tudi tam ni bilo več varno, sva prenočevala kakih osem do deset metrov globoko pod zemljo in meter do dva nad vodno gladino v vodoravnem ležečem rovu v vodnjaku, ki je bil namenjen za preskrbo z vodo parne lokomotive na žagi.

V začetku maja 1942 sem dobil novo blago. Uroš me je obvestil, da bo pome prišel nek „trgovski potnik“ po imenu Turk, ki bo povprašal za Klisa (to je bilo moje ilegalno ime). Z njim naj se dogovorim, kako bom odšel v partizane na Dolenjsko. S Turkom pa

naj bi se sestala na železniški postaji v Stični.

Dogovorjenega dne sem se z vlakom pripeljal v Stično in tam izstopil, toda Turka (Rudija Jančarja) sem čakal zaman. Kasneje sem izvedel, da mu je odhod preprečila italijanska racija v njegovem rajonu. Res ne vem, kaj bi storil, če po naključju ne bi imel tam nekaj svojih sorodnikov. Tako pa sva z očetom, ki me je spremljal, stopila k njim do prve partizanske straže v dolini Krke.

Prišel sem seveda brez dokumentov in povezave, zato pa je bil tudi sprejem temu ustrezen. Videti je bilo, da me zasljuše vsakdo, kdorkoli utegne. Spominjam se, da me je na kratko zasljuhal tudi takratni komisar Jernej Posavec, pozneje pa še Dušan Kveder-Tomaž. Obema sem povedal svojo zgodbo: da sem poslan kot telegrafist in da moram prevzeti neko radijsko postajo, ki je ostala od bivše jugoslovanske vojske in s katero bom delal. Vsi so me le spraševali, na moja vprašanja, kaj je s to postajo, pa nisem dobil nobenega odgovora. Ko pa me je zvečer Tomaž spraševal o nadrobnostih s tečajev, odkod sem doma in kako se pišem, je postal nekoliko bolj pozoren. Poznal je mojega brata Jožeta, ni mi pa hotel povedati, če je na Blatnem klancu res podel. Toda odtlej je bilo konec njihovega nezaupanja vame.

Ko je čez dva dni za menoj prišel še Turk, sva krenila v Glavno poveljstvo slovenske partizanske vojske. Tam sem nestrno čakal, kdaj bova s Turkom, ki je bil izšolan radijski tehnik, odšla po radijsko postajo. Že naslednjega dne sva se s kurirjem napotila ponjo globoko v gozd, kjer je bila postaja skrita. Moje razočaranje pa je bilo nepopisno, ko smo iz mokrega listja med skalami izvlekli postajo, ki je bila zaradi vlage in plesni povsem neuporabna. Ostal sem torej brez postaje. Turk se je nato vrnil v Ljubljano, jaz pa sem medtem opravil razna priložnostna dela in čakal, kdaj bodo iz Ljubljane, kot je bil Turk zagotovil, poslali novo radijsko postajo.

Ko smo se preselili v Kočevski Rog, smo prejeli obvestilo, da je iz Ljubljane dospelo na Krim oziroma na Mokrc precej raznega materiala, tudi radijskega. Prav takrat pa se je začela velika italijanska poletna ofenziva. Takoj so me poslali tja v spremstvu posebne patrulje z nalogo, da rešimo poslani material pred Italijani.

Skupaj z intendantom partizanskih enot na tem območju smo sicer našli kup zabojev (vsega materiala je bilo za dva železniška voza), rešiti pa ga le

Vladimir Klavs-Klis (desno) z Gojkom Pipenbacherjem v partizanih.

nismo mogli. Tisto noč so bili Italijani oddaljeni od tega partizanskega skladišča le nekaj sto metrov, kar smo ugotavljali po njihovih stražnih ognjih. Kolikor mogoče urno smo odpirali zaboje, za katere smo menili, da vsebujejo radijske postaje in radijski material. Na srečo se je intendantom dozdevalo, v katerih zabojih ga bomo našli, kajti vseh zabojev ne bi mogli odpreti. Odnesti smo največ, kar smo mogli, vse drugo pa smo morali prepuštili Italijanom, ki so že ob zori v strelcih krenili naprej in takoj odkrili to skladišče na prostem.

Z vsoto to robo sem se z nosači vred, ki mi jih je dal tamkajšnji partizanski komandant Andrej Flis-Sočan, umikal pred Italijani vse do Sodražice. Tja smo prispeli prav takrat, ko so jo Italijani s tanki napadli iz smeri Ribnice. Naši so se pogumno branili, vendar ni bilo moč računati, da bodo vzdržali pritisk mnogo močnejšega sovražnika. Zato sem moral takoj naprej. S pisalom, ki mi ga je bil ob odhodu s Kočevskega Roga izročil in podpisal Franc Leskošek—Luka, takratni komandant slovenske partizanske vojske, mi je uspelo prepričati Bojana Polaka—Stjenka, komandanta III. grupe odredov, o izrednem pomenu mojega poslanstva. Dal mi je za spremstvo patruljo z dvema puškomitraljezoma in vodiča.

Tako smo se srečno, brez zapletljajev, po silno vijugasti poti prebili čez kočevsko progo do Kompolj v Dobropoljski dolini. Tam smo zasegli voz in skupaj z Radom Luznarjem, ki se mi je kot radiotehnik pridružil v Zapotoku, odrdrali proti Staremu logu in bazi v Kočevskem Rogu.

Z napravami in materialom, ki smo ga pripeljali, naj bi izpopolnili postajo za zvezo z radiom Svobodna Jugoslavija, ki je oddajal v Sovjetski zvezi. Toda ko je italijanska ofenziva v avgustu zajela tudi Rog, je ves ta material propadel.

Med ofenzivo in še precej časa po njej sem bil v raznih ustanovah in enotah, med drugim tudi v Cankarjevi brigadi, dokler nisem s Turkom odšel v Dolomite, kjer smo spet začeli pripravljati postajo za vzdrževanje radijske zveze s Sovjetsko zvezo in Vrhovnim štabom. Februarja 1943 pa se je bilo treba spričo nenehnih italijanskih in belogardističnih izpadov spet preseliti nazaj na Dolenjsko.

V tistih dneh so naše enote dosegle v Jelenovem žlebu veliko zmago. Med materialom, ki so ga ob tej priložnosti zaplenile, sta bili tudi dve radijski postaji, a žal zelo zastareli, s krožnimi okvirnimi antenami. Zvezo sta lahko vzdrževali le na nekajkilometerskih razdaljah. Pomagali pa sta nam v tem, da sva z Stanetom Vrščajem, ki je bil izvrsten tehnik-praktik, po mnogih poskusih ugotovila, da našim zvezam še najbolj ustrezajo valovne dolžine med 70 in 75 m. Da bi to ugotovitev tudi preverila, sva morala najin sprejemnik in oddajnik predelati za to valovno območje. Stane je hitro menjal tuljave, več stnosti pa nama je povzročalo umerjanje, ker nisva imela pri roki nobenih merilnih pripomočkov. Pomagala sva si z valovnimi dolžinami raznih postaj, ki so napovedovale tudi svoje valovne dolžine, potem pa sva s kombinacijo nosilnih in višjih harmoničnih frekvenc lastnega oddajnika končno uredila oddajnik in sprejemnik za to frekvenčno območje. Da bi tudi sicer imela kar najboljše pogoje za zvezo, sva postajo preselila na hrib Rigel nad Poljanami, kjer sva imela na voljo elektriko. Poskuse sva morala opravljati v največji tajnosti, kajti bila sva na „ozemlju od nikogar“ in brez vsake zaščite.

Že sem začel obupavati, če bova sploh mogla kdaj vzpostaviti radijsko zvezo z Vrhovnim štabom, ker so podatki zahtevali valovno dolžino 25 m, najinih predlogov, naj bi prešli na drugo valovno območje, pa niso hoteli upoštevati. Zato tudi s hrvaškim VII. korpusom, ki je bil v Korduni, ni bilo moč vzpostaviti zveze. Nazadnje sem le preprosil komisarja Glavnega štaba

Borisa Kraigherja—Janeza, da me je poslal v štab tega korpusa z nalogo, naj se z njihovim radiotelegrafistom dogovorim o vseh potrebnih nadrobnostih.

V Korduni sem imel priložnost videti tudi neko zavezniško postajo te vrste in bil nad vse zadovoljen, ko sem ugotovil, da sva s Tonetom na pravi poti, ko sva trdila, da so za naše zveze potrebne valovne dolžine v območju 70 — 75 m. S hrvaškim radiotelegrafistom sem se dogovoril, da se bova iskala na valu 73 m, in ko sem se vrnil v Slovenijo, sem lahko takoj vzpostavil zvezo, ki je izvrstno delovala. Telegrafist iz Korduna mi je nato posredoval še zvezo s hrvaškim glavnim štabom in od takrat naprej smo tudi naše brzojavke, namenjene Vrhovnemu štabu, pošiljali prek hrvaškega glavnega štaba.

Čeprav so si v našem štabu zelo prizadevali, da bi z Vrhovnim štabom vzpostavili tudi neposredno zvezo, tega ni bilo moč storiti, ker so bili pogoji dogovorjeni na dolžini 25 m. Predlagal sem spremembo podatkov, predlog pa ni bil sprejet.

To vprašanje sem razrešil šele po kapitulaciji Italije, ko smo med novimi partizani našli poklicnega predvojnega telegrafista in ko sem se nato lahko ves posvetil organizaciji novih zvez.

Sicer pa vzpostavitev zveze z Vrhovnim štabom ni mogla več povzročati kakih posebnih težav, saj smo s hrvaškim glavnim štabom že imeli izvrstno zvezo, pa tudi ustreznih izkušenj smo si pridobili že dovolj. Na valovni dolžini 73 m sem prosil telegrafista v hrvaškem glavnem štabu za posredovanje in tako smo telegrafistu v Vrhovnem štabu sporočili, da ga z dogovorjenim znakom kličemo in poslušamo na valu 73 m. To pa je bilo tudi vse. Zato, ker smo na lastno pobudo spremenili podatke za zvezo, me ni nihče klical na odgovornost. Tem manj, ker smo od tistega dne dalje imeli z Vrhovnim štabom vsak dan redno zvezo vse do konca vojne.

Naš glas

Svobodni, na zgodovino trnjevo ponosni smo, priborjeno slavo, po taki ceni, vsakogar spoštujemo, branili bomo mir, enakost, ni govora o ceni.

Če kdo svetinjo našo to še skuša, za mirno pot naj več ima posluha, Dovolj trpel je narod naš in krvavel, ponižanja prenekatera že prestal, za mirne cilje — del lastne zemlje žrtvoval.

Naj tiranija vsaka v kali se zatre! Predbro že poznamo ideale, zastave kljukaste.

Za usodo bratov naših kjerkol in vseh nas, tu je branik milijonov src, oj, domovina — če bo potreba, samo poklič nas!

A. A.

vso pot preklinjal. Okoli polnoči smo le prišli na Čebine. Kongres je bil v majhni kmečki sobi. Na tem kongresu sem bila izvoljena v CK KP Slovenije. Od udeležencev kongresa sem nekatere poznala, zakaj srečevala sem jih pri skupnem delu. Med njimi so bili Ignac Tratar, Perko, Marinko in še drugi.

Sklepe kongresa smo uresničevali prek partijskih organizacij. V Saturnusu smo jih skušali spraviti v življenje, kakor smo pač znali in mogli. Nismo imeli kakih posebnih možnosti, da bi lahko učinkovito delali. Veliko so nam koristili komunisti intelektualci, ki so prihajali v našo partijsko organizacijo. Tako smo prišli v stik s tov. Tomšičem, Vilfanom in drugimi, ki so kaj pogosto prihajali med nas.

Vencelj Perko

Dva dni pred kongresom, to je 15. aprila 1937, je prišel k meni Franjo Federle in me obvestil, da moram kot delegat jeseniške partijske organizacije v soboto, 17. aprila, na nek važen sestanek. Pot in kraj, kjer naj se javim, ter poznavni znaki, so mi bili točno določeni.

Ker me je imela policija pod stalno kontrolo, kam zahajam in s kom se družim, sem moral biti pri tem zelo previden. Po vozno karto sem poslal svojo nečakinjo Fani Pšenico. Na Javorniku, kjer sem 17. aprila ob 14,30 stopil na vlak, je majhna železniška postaja. Tu so bili vedno policaji. Zato sem stopil v enega izmed

zadnjih vagonov zunaj postaje. Peljal sem se do Ljubljane, tam prestopil in se peljal do Trbovelj. Med potjo sem ugibal, kakšen sestanek bo to, in razmišljal, kaj bo potrebno povedati o našem delu in položaju pri nas, ker smo navadno govorili o teh stvareh na takih sestankih.

Z železniške postaje sem se odpeljal z avtobusom v Trbovlje. Kot mi je bilo povedano, me je tu čakal tovariš, ki si je neprestano brisal nos z robcem, kot da ima nahod. To je bil zame znak, da je to meni določena zveza. Ko sem stopil k njemu, sem povedal dogovorjeno geslo, katerega pa se danes ne spominjam več. Tudi tovariš je odgovoril z geslom. Tako sem brez vsakih težav prišel do prvega cilja. Za ime tega tovariša še danes ne vem. Od tu me je odpeljal na drugo mesto, kjer sta naju čakala dva druga tovariša. Nato smo šli skupaj proti Čebinam. Poti same se ne spominjam več, vem pa, da je bila že tema, ko smo šli na

pot. Bil je mrzel, vlažen večer. Med potjo smo bolj malo govorili. Na Čebine smo prišli okrog enajste ure zvečer. Ljubljanski delegati, med katerimi je bil tudi tovariš Kardelj, še niso prišli.

Nekaj po polnoči 18. aprila se je kongres začel. Če se prav spomnim, so bile zatrpene na kongresu partijske organizacije iz Ljubljane, Trbovelj, Jesenic, Kranja, Savinjske doline in Bele Krajine. Bilo je 13 udeležencev.

Če bi na kratko ocenil pomen kongresa, bi moral omeniti, da je bil pomemben korak za učvrstitev vrst komunistične partije in za nadaljnji razvoj delavskega in vseljidskega gibanja v Sloveniji. Ko smo prejeli manifest, si še nismo mogli misliti, da bo že čez nekaj let postal kri in meso našega narodnoosvobodilnega boja.

Nekaj deset dni po kongresu smo imeli na Jesenicah sestanek našega komiteja in sem na njem poročal o kongresu. Posebej sem jih opozoril na razpravo in stališče kongresa o metodi boja z nasprotniki. Sklepe kongresa so člani z navdušenjem sprejeli, saj so večinoma potrjevali tudi naše doterdanje delo.

Albin Vipotnik

Nekaj dni pred 18. aprilom mi je povedal Slavko Šlander ali Vrnč, ne spomnim se več točno, kdo je bil, naj se pripravim na pot, da se bom kot delegat partijske organizacije v Zabukovici in Št. Pavlu udeležil zelo važnega sestanka. Nerodno pa je bilo, da so me že kak teden pred tem opozorili, da bom moral 17. aprila opraviti remont na jamski lokomotivi. Dogovoril sem se s strojevodjo, saj je

bil naš somišljenik in kasneje tudi član partije, naj se znajde, kakor ve in zna ter še en teden vozi z nepopravljeno lokomotivo. Obljubil je in tako sem vso stvar uredil. Slavko Šlander mi je sporočil tudi javko, to je kraj blizu Katarine nad Trbovljami, kjer me bo čakala zveza. Ker sem večkrat odhajal v hribe na Mrzlico in drugam, sem se tudi tokrat oblekel v športno obleko, tako da nisem imel težav. Bilo je pravo aprilsko vreme, ko sem se natopil iz Zabukovice mimo Mrzlice na trboveljsko stran. Na dogovorjenem mestu blizu Katarine sem že od daleč zagledal Lojzeta Hohkrauta iz trboveljske partijske organizacije, ki sem ga poznal še od prej, ko v Zabukovici in Št. Pavlu še nismo imeli organizacije, temveč smo bili vezani na trboveljsko. S tovarišem Hohkrautom sva nato nadaljevala pot proti koči na Planini in malo nad njo zavila navzdol. Še dobro se spominjam, da je bil tam posekan velik kompleks gozda z debli,

pripravljenimi za spravilo v dolino. Ko sva se spuščala proti Čebinam — takrat seveda niti nisem vedel, kam greva, saj nisem poznal pokrajine — se je že mračilo. Ustavila sva se pri cerkvi blizu Barličeve kmetije, kjer naju je čakal Barlič in nama povedal, da morava še malo počakati, dokler ne odidejo njegovi spat. Ko smo tako čakali, so začele prihajati še druge skupine delegatov. Vsi mi niso bili znani, pač pa sem takoj spoznal Vencelja Perka.

Glavni referat je imel tovariš Edvard Kardelj. Analiziral je položaj v Sloveniji glede na vojno nevarnost. Ostalih podrobnosti iz njegovega referata in kasnejše živahne razprave se ne spominjam več podrobno. Proti jutru nas je začel Barlič priganjati, naj pohitimo, čeprav bi se radi še pomenili o tem in onem, o našem delu na terenu in o naših neposrednih nalogah. No, beseda je dala besedo in sestanek se je tako zavlekel, da so nas presenetila dekleta, ki so se še napol oblečena prikazala na vratih. Preseščena so se umaknila iz hiše. Barlič jim je menda pojasnil, da smo turisti, ki gredo na izlet in smo se prišli pogret v hišo.

Začeli smo se razhajati, posamič ali v manjših skupinah smo odšli po poti, ki pelje na Planino, in nato vsak na svojo stran. Jaz sem se vrnil po isti poti mimo Planine in Mrzlice domov v Zabukovico.

Vrnili smo se polni vtisov in z vrsto nalog, ki smo jih začeli uresničevati v našem vsakdanjem delu. Po kongresu je bilo vedno več članov Komunistične partije. V začetku leta 1937 nas je bilo v Zabukovici le pet, nato pa iz dneva v dan več.

V počastitev jubilejev

(Nadaljevanje s 1. strani)

vanje razpoložljive, zlasti ženske delovne sile, bodo nova delovna mesta vsekakor izredno dobrodošla, dobrodošlo za dvig življenjske ravni pa tudi to, da bo nova tovarna lahko ustvarjala sorazmerno visoko proizvodnjo, ki je, kot kaže, ne bo težko plasirati na domačem in tudi tujih tržiščih.

Po slavnostnih govorih je najstarejši delavec TOZD TELA Božo Čehak na prostoru, kjer bodo pospešeno začeli graditi novo tovarno, vzdal simbolič-

ni temeljni kamen, kar je praktično začetek uresničevanja za kraj in okolico Makol tako težko pričakovane rasti industrije.

Po vzdavi temeljnega kamna je sledil bogat kulturni program, nato pa je bila v viteški dvorani gradu Statenberg tiskovna konferenca, na kateri so se k besedi oglasili tudi mnogi prisotni gostje, izražajoč zadovoljstvo ob začetku uresničevanja nekajletnih razgovorov o tovarni Iskra v Makolah.

J. C.

darstvu SRS, se ne smemo s tem uspavati. Naš razvoj mora iti predvsem v smeri modernizacije obstoječih obratov in odpiranje novih na manj razvitih področjih naše občine!"

O izhodiščih za hitrejši razvoj manj razvitih krajevnih skupnosti v občini pa je govoril podpredsednik izvršnega sveta Adolf Klokučevnik: „Po svoji geografski legi je občina locirana v Halozah, ki so v republiškem merilu eno izmed najmanj razvitih pokrajin, oz. področij in na del Pohorja, ki zaradi konfiguracije terena razen za gozdarstvo ni primeren za razvoj industrije. V tej naši občini se tako nahajajo tri krajevne skupnosti, ki sodijo med manj razvite. To so: Makole, Studenice in Laporje.

Pri izgradnji industrijskih in infrastrukturnih objektov, ki bi pomenili korak naprej k razvoju bi dobilo delo 630 oseb (263 moških in 367 žensk), kar bi vsekakor pomenilo korak naprej v razvoju in vsaj delno neodvisnost od kmetijstva, ki je v teh krajih prevladujoči način gospodarjenja.

Tako smo v smernicah bodočega razvoja sprejeli naslednje naloge:

– manj razvite krajevne skupnosti čim prej povezati samoupravno v skupnost krajevnih skupnosti, s čimer bomo dosegli večjo enotnost nastopa pri dogovarjanju s posameznimi nosilci razvoja;

– najmočnejši činitelj razvoja v pogledu zaposlovanja bo do leta 1980 industrija. Poleg tovarne, ki jo bo zgradila Iskra-Avtomatika TOZD TELA iz Ljubljane in bo na novo zaposlila 250 oseb, bodo v Studenicah vlaganja v obrat Lesne industrije Litija, ki bo do omenjenega leta zaposlil 100 oseb. Na ta način se bo število zaposlenih povečalo za skoraj 50 %;

– tudi v kmetijstvo bo potrebno intenzivno pristopiti k vzreji živali takšne pasme z večjo prirejo mesa in mleka; – območje ima zgodovinske spomenike in prirodne lepote, ki dajejo možnost za razvoj turizma. Le-ta se bo razvijal največ v okolici gradu statenberg; – pri tem pa nam mora biti dan eden osnovnih pogojev, modernizacija republiške ceste Poljčane–Majšperk!

Letošnje letovanje odvisno od poravnave obveznosti nekaterih TOZD do Počitniške skupnosti

Takorekoč pred vrati je že letošnja letovanjska sezona, vendar pa naša Počitniška skupnost še do danes ni objavila pogojev za letovanje v naših domovih v letošnji sezoni.

Zaradi tega smo se pozanimali, kakšni so vzroki za to zamudo, oz. nepojasneni molk Počitniške skupnosti, saj pogosto prejemo vprašanja iz temeljnih organizacij o tem, kako bo letos z letovanjem v domu v Poreču, ali na Dugem otoku in Trenti.

Odgovor smo dobili pri predsedniku Izvršnega odbora Počitniške skupnosti Iskre Vasku Korunovskem in je dokaj jase in jednat: Počitniška skupnost, čeprav sicer ima za razpis letovanjske sezone že vse pripravljeno, ne more objaviti ničesar, dokler nekatere naše organizacije ne poravnajo svojih finančnih obveznosti, sprejetih s samoupravnim sporazumom o dejavnosti Počitniške skupnosti Iskra. Teh neporavnanih finančnih obveznosti je okrog 1.200.000 din in brez teh sredstev Počitniška skupnost domov nikakor ne more odpreti.

Izvršni odbor Počitniške skupnosti je organizacije, ki še niso izpolnile s samoupravnim sporazumom sprejetih obveznosti do PSI, že nekajkrat opomnil, na 8. seji dne 19. aprila pa je med drugim sprejel naslednji sklep: Vse podpisnice sporazuma, ki po njem sprejetih finančnih obveznosti do PSI za l. 1975 in 1976 še niso poravnale, naj to storijo do 25. aprila t. l. V primeru, da Počitniška skupnost teh sredstev do tega zadnjega roka ne bo prejela, po obstoječih predpisih ne bo mogla letovanja razpisati, torej v letošnji sezoni letovanja v naših domovih ne bo. Ta sklep je potrdila tudi skupščina Počitniške skupnosti Iskra na svoji 2. seji dne 21. aprila t. l.

Za dejavnost počitniške skupnosti Iskra dobro vemo, da ni sama sebi namen, pač pa je namenjena delavcem, zaposlenim v ZP Iskra. Zato je tembolj nerazumljivo in neodgovorno, nespoštovanje po samoupravnem sporazumu sprejetih finančnih obveznosti, zaradi česar so ogrožene že tako dovolj skromne letovanjske možnosti naših delavcev.

PREPOČASI – PA VENDAR:

Šole, odpirajo vrata računalnikom

Komisija za popularizacijo računalništva pri slovenskem društvu Informatika je pred nedavnim v sodelovanju s katedro za računalništvo in informatiko pri fakulteti za elektrotehniko organizirala prvo republiško tekmovanje iz računalništva za srednješolce. Tekmovanje je bilo pripravljeno z najboljšimi željami – popularizirati računalništvo in vplivati, da bi se povečal vpis na računalniške usmeritve na naših visokih šolah.

Tekmovanje je svoj namen v dolženi meri gotovo doseglo, saj se ga je udeležilo 47 dijakov iz 15 strokovnih šol in gimnazij, precej zaslug za to pa ima tudi pokrovitelj – Iskra in še vrsta drugih organizacij združenega dela, ki so to tekmovanje financirale.

Razgovor o izobraževanju in kadrovski problematiki, ki je potekal hkrati s tekmovanjem je potrdil nekaj dejstev, ki so resnici na ljubo, že dolgo znana. Velik problem, ki ga bo moč odpraviti samo z načrtnim spreminjanjem in prilagajanjem šolskega sistema nagemu razvoju tehniških ved, je prav gotovo mačehovski, vse preveč tog odnos srednjega šolstva do skokovitega razvoja potreb delovnih organizacij na eni in računalništva na drugi strani. Pojav je zlasti pereč v gimnazijah, kjer – z nekaj skromnimi izjemami – računalništvo sploh ni uvrščeno v seznam učnih predmetov. Stanje je nekoliko boljše na srednjih strokovnih šolah, pa še vedno ne zadovoljivo.

Skokovit razvoj računalništva, ki ga narekuje vsesplošni družbeni in gospodarski razvoj, pa žal prehiteva razvoj našega šolstva, posledice pa so pereči kadrovski problemi. Gimnazije, kjer je računalništvo eden od predmetov praktičnih znanj, imajo pred seboj nedvomno še precej dela, za seboj pa imajo obetaven začetek – na nedavnem tekmovanju so zasedli vsa prva mesta gimnazijci. Med njimi je bil tudi Mirko Škof, dijak 4. razreda kočevske gimnazije, ki smo mu postavili nekaj vprašanj.

„Dijaki iz tvoje gimnazije se ne pojavljajo pogosto na podobnih tekmovanjih, še zlasti pa niso znani kot nagajenci. Kako razumeš svoj uspeh?“

„Na tem srečanju je bilo podeljenih pet prvih nagrad, štiri so odšle na ljubljansko bežigrasko gimnazijo, eno sem osvojil jaz. To prav gotovo ni slučaj, saj je ta gimnazija izrazito matematično usmerjena, kočevska pa je

Mirko Škof.

splošna. Zdi se mi, da je moja nagrada zgolj izjema, ki potrjuje pravilo.“

„Vpisal si se na študij matematike, kdaj pa si se prvič srečal z računalništvom?“

„Z osnovami programiranja sem se pričel ukvarjati šele pred dobrim letom, v okviru praktičnih znanj. Tovar na KGP iz Kočevja nam je ‚posodil‘ svoj terminal, kjer smo se enkrat tedensko zbirali in vadili. Žal pa je vse le preveč prepuščeno osebni iniciativi, tako da zgolj z obveznim delom ne bi prišel daleč. Na srečo imam uvidevne profesorje, tako da se vseeno lahko globlje spoznavam z osnovami računalništva.“

„Letos je pred teboj matura, ki pa zate verjetno ne bo resnejši problem, saj si vseskozi odličnjak. Vseeno pa me zanima, kako uskladiš učenje in matematiko, ki je obenem tudi tvoj konjiček?“

„Mcj oče je trgovec, tako da sem matematično nagnjenje verjetno podedoval. Matematika je zame najlažja, tako da jo vedno puščam za konec, pa se izide!“

„Tekmovanje v računalništvu ni bilo tvoje prvo preizkušanje moči. Si že prej dosegel kakšne uspehe?“

„Bil sem že na raznih tekmovanjih, dobil sem pohvalo na republiškem tekmovanju iz matematike, dvakrat sem dobil 3. nagrado na republiškem tekmovanju iz fizike, uvrščen pa sem tudi v zvezno ekipo. Tekmovanje iz računalništva se mi je zdelo skoraj prelahko, vendar pa so bile naloge lepe, raznovrstne. Prepričan sem, da bodo ta tekmovanja naletela na zelo širok odmev!“

Stane Fleischman

Med številnimi govorniki na tiskovni konferenci je bil tudi Vladimir Logar, podpredsednik skupščine SRS, ki je pohvalil pobudo TOZD TELA za postavitve nove tovarne na industrijsko nerazvitem področju.

Direktor TOZD TELA Viktor Korošec je govoril o pomenu, ki ga bo imela nova tovarna programskih stikal in relejev v Makolah za dvig tega področja v slovenjebistriški občini.

SLAVNOSTNA SEJA OBČINSKE SKUPŠČINE SLOVENSKA BISTRICA

Štiridesetletnici ZKS, dvojnemu jubileju tovariša TITA ter pričetku gradnje proizvodnih obratov tovarne, je bila posvečena 24. delovno-slavnostna seja vseh treh zborov skupščine občine Slovenska Bistrica.

Seji so prisostvovali predstavniki izvršilnih organov občinskih družbenopolitičnih organizacij, sveta krajevne skupnosti Makole, delovne organizacije Iskra–Avtomatika in TOZD Tovarne električnih aparatov TELA in drugi.

Gostje na proslavi letošnjih jubilejev in vzdave temeljnega kamna za novo tovarno v Makolah.

Po pozdravnem govoru predsednika skupščine Alojza Koresa, so zbrani prisluhnili poročilu predsednika izvršnega sveta Francija Jagodiča o vlogi in pomenu industrije v gospodarstvu občine Slovenska Bistrica. Pri tem je poudaril: „Za gospodarstvo občine Slovenska Bistrica je njena industrija vsekakor pomembna, če upoštevamo, da v tej občini deluje 20 industrijskih delovnih organizacij, v katerih je zaposlenih približno 3200 ljudi, ali 45–48 % vsega prebivalstva.

Od industrijskih panog so najmočnejše zastopane barvna, nekovinska in lesna industrija. Njen glavni del je lociran v Slovenski Bistrici, nekaj pa v okoliških krajih. In čeprav nam podatki kažejo, da je delavec občine v gospodarstvu kot celoti v zadnjih dveh letih ustvaril več kot delavec v gospo-

Obširen kulturni program so izpopolnili tudi domači pevci.

Po krajšem prikazu stanja in možnosti razvoja manj razvitih krajevnih skupnosti občine Slovenska Bistrica, so delegati razpravljali in sprejeli med drugimi tudi sklep o izdelavi akcijskega programa, ki bi služil kot izhodišče za delo pri pospeševanju hitrejšega razvoja omenjenih krajevnih skupnosti.

Špela Dittrich

Slavnostna tribuna na proslavi v Makolah.

Prihodnja številka našega glasila bo izšla v soboto, 14. maja.

ISKRA 5

Štev. 18/19 – 30. april 1977

Slavnostna seja OOKZ Stikala

Osnovna organizacija ZK TOZD Stikala je v sodelovanju z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami 14. aprila pripravila za vse delavce temeljne organizacije slavnostno sejo združeno z daljšim kulturnim programom.

Sejo je otvoril in vodil sekretar osnovne organizacije ZK Stikala Alojz Debelak. Matevž Trček, član sveta ZK DO Elektromehanike je v slavnostnem govoru orisal revolucionarno pot in naloge Zveze komunistov v zadnjih štirih desetletjih.

V nadaljevanju so učenci osnovne šole Lucijan Seljak iz Stražišča nastopili z recitalom o Titu. Zelo pristržno, kvalitetno in smelo so prikazali Titovo življenjsko pot in njegovo vlogo v naši revolucionarni borbi. Recitatorje so spremljali z glasbenimi vložki. Pevski zbor je ob spremljavi harmonikarjev zapel več partizanskih pesmi.

Po zares uspešno izvedenem recitalu sta bila z javnim glasovanjem komunistov sprejeta v ZKJ dva mladca: Brane Kramar in Igor Logonder. Prisotni so sprejem dveh novih članov navdušeno pozdravili.

Alojz Debelak

Kulturni program je nadaljevala folklorna skupina osnovne šole Lucijan Seljak. Menim, da je bil to višek kulturnega sporeda. Mladi plesalci so poleg izrazito dobre izurjenosti pokazali tudi mnogo otroške zavzetosti in elana. S svojim nastopom so prevzeli in navdušili vse prisotne.

Na koncu so si ogledali film „Pot naše partije“. Ta dokumentarni film vsebuje vse faze razvoja naše Zveze komunistov, vsa težka in radostna obdobja naše partije in domovine. Marsikdo, ki še ni videl tega filma in ni okusil težke poti naše revolucije, je lahko spoznal vsaj delček tega, kako se je gradila naša skupnost in da smo vsi revolucionarji za še boljše in srečnejšo bodočnost. Kako moramo slediti poti, ki nam jo je v teh štiridesetih letih pokazala ZKJ s tovarišem Titom na čelu.

Delavci tovarne Stikala se pridružimo čestitkam delavcev vseh TOZD Iskre Elektromehanike Titu za njegov 85. rojstni dan. Želimo, da bi nas še dolgo vodil na poti samoupravne socialističnega razvoja.

kub. metrov olja, zaloga bo zadoščala za 15 dni. Dovoz olja je možen s kamioni.

V tovarni ATC na Laborah imamo že tri kotle po 2 G cal/h. Za uporabo plina bomo morali samo zamenjati gorilce.

DENARNA SREDSTVA BO TREBA ZAGOTOVITI PRAVOČASNO

Potrebna sredstva za realizacijo celotne investicije znašajo po grobi oceni najmanj 16.000.000 dinarjev. Del teh sredstev bo treba zagotoviti že letos, in sicer za:

- izdelavo projektov,
- za izgradnjo skladišča kurilnega olja,
- za nabavo kotlov.

To predstavlja skoraj polovico potrebnih sredstev.

KJE BO SPELJAN PLINOVOD?

Iskra Elektromehanika in Sava bosta priključeni na krak magistralnega plinovoda, ki bo speljan iz Kranja proti Škofji Loki. Ta bo potekal ob bodoči cesti Labore-Predvor, mimo naše tovarne Telekomunikacij. Na Laborah je predvidena glavna merilno-reducirna postaja, iz katere bo speljan en plinovod do naše kotlarne v Savski loki, drugi pa do tovarne ATC in dalje do tovarne Sava. Po pogodbi dobijo podpisnice samoupravnega sporazuma plin na prag tovarne. Od tu dalje pa bomo morali zgraditi plinovode do kotlarn sami.

KAJ BOMO PRIDOBILI Z VPOLJAVO PLINA?

- odpadlo bo nevarno obratovanje obstoječih kotlov,
- odpadejo kupi premoga, za katerega sedaj nimamo ustreznega skladišča. Tudi za leš ni urejen odvoz,
- način kurjave bo popolnoma avtomatiziran,
- najvažnejši faktor, ki govori v korist plina, je njegova kvalitetenost tako po ogrevni moči, ki znaša 8000 Kcal/N m³, kakor tudi po kemični čistosti. Kubični meter plina vsebuje le 0,1 g žvepla. To pomeni velik prispevek k izboljšanju ozračja v Kranju.
- Omrežje ogrevnih sistemov ostane nespremenjeno.

V Elektromehaniki imamo več mest, kjer uporabljamo kurilno olje (npr. talilna peč v Livarni, Eisenmanova naprava za elektroforezijsko lakiranje v lakirnici števec in naprava za predobdelavo v lakirnici TEA). Obstaja možnost, da bomo kasneje tudi te porabnike oskrbovali s plinom.

Alojz Boc

PRVEGA MAJA VSI NA JOŠTA!

Občani kranjske občine bomo mednarodni praznik dela — 1. maj letos že tretjič praznovali na Joštu. Slavnostna proslava bo v nedeljo, 1. maja ob 10. uri ob domu na Joštu. Proslavo organizira Občinski svet Zveze sindikatov Slovenije.

Letošnja proslava bo posvečena tudi praznovanju vseh letošnjih jubilejev. Slavnostni govornik na proslavi bo Viktor Eržen. V kulturnem programu bosta sodelovala pevski zbor „Svoboda“ iz Stražišča in kranjska godba na pihala. Partizanske pesmi bosta recitala dijaka Marko Kovačič in Bernarda Oman. Posameznim članom in osnovnim organizacijam sindikata bodo na proslavi podelili srebrni znak Zveze sindikatov Slovenije. Po proslavi bo do 12. ure igrala godba na pihala. Zatem bo igral zabavni ansambel, tako da se bodo obiskovalci lahko tudi zavrteli.

Vse, ki se bodo udeležili praznovanja na Joštu, opozarjamo na prometni režim. Cesta od Javornika do doma na Joštu bo tega dne zaprta za ves promet od 7. do 19. ure. Na cesti Stražišče—Čepulje bo več parkirišč, od teh bo največje na starem delu ceste Stražišče—Javornik. Zadnje parkirišče bo pri gostilni na Čepuljah. Vse obiskovalce prosimo, naj upoštevajo prometne znake in nasvete miličnikov ob cesti. Vabimo delavce Iskre Elektromehanike, naj se v čim večjem številu udeležijo proslave na Joštu. Torej, v nedeljo nasvidenje na Joštu!

Srečanje mladih

Končalo se je tretje vsakoletno srečanje, ki je potekalo pod naslovom „Mladi bratskih gradov“. Tokrat je bila gostitelj mladih iz pobratenih mest (Zemuna, Osijek, Banja Luka, Hercegnovega, Bitole in Kranja) Banja Luka, ki je v dnevi od 18. do 20. aprila sprejela mlade iz vseh naših republik.

Srečali smo se mladi z juga, severa, vzhoda in zahoda, različne govornice oziroma narečja toda istega ritma mladih src. To je bila priložnost, da se spoznamo ali utrdimo že pridobljeno poznanstvo iz prejšnjih srečanj, da izmenjamo izkušnje, da skupaj beremo poezijo, fotografiramo, slikamo, tekmujejo v športnih disciplinah. Skratka, da se spoprijateljimo in damo temu prijateljstvu manifestacijsko dimenzijo, kot to mladi znamo.

Mesto mladosti, športa in zelenja

Banja Luka ima prek 120.000 prebivalcev in je po številu prebivalstva dvanajsto mesto v Jugoslaviji in drugo v SR BiH. Leži v severno-zahodnem delu Bosne in je že davno imelo strateški položaj. Mesto ima bogato zgodovinsko in kulturno tradicijo.

Temelje Banja Luke so postavili Rimljani in zgradili pot do Jadrana in do izliva Save in Donave. Po propadu rimskega carstva 528. leta so Turki zavzeli trdnjavo Banja Luka in okoliška naselja in je postala središče bosanskega sadžabega. Za časa avstro-ogrške okupacije je Banja Luka dobila izgled moderne evropske mesta s širokimi ulicami in dvoredi. V letih med obema svetovnima vojnima je bila žarišče revolucionarnega delavskega gibanja.

Mladim je treba pomagati

Na prvem letošnjem sestanku osnovne organizacije ZSM tovarne Stikal so mladi obravnavali vprašanja o izobraževanju članov in organiziranosti ZSM v TOZD. Menijo, da bi morali pripraviti več izobraževalnih seminarjev, na katerih bi lahko sodelovalo čim več mladih iz Iskre Elektromehanike.

Prva pomembna naloga ZSM je organiziranje seminarja o zakonu o združenem delu za vse osnovne organizacije. Njegovo vsebino morajo poznati tudi tisti, ki še ne opravljajo funkcij.

Ko so razpravljali o razširitvi programa ideološko-vzgojne komisije, so opozorili, da mora biti delo istovetno s hotenji mladih. Le-te je potrebno nenehno opozarjati in vzgajati, saj še nimajo veliko praktičnih, delovnih in življenjskih izkušenj. Predvsem je treba skrbeti, da bodo mladi pridni in aktivni delavci, s pravilnim in enakopravnim odnosom do sodelavcev. Mlad človek mora razmišljati. Razvijati mora lastne ideje in stališča, usmerjena v dograjevanje naših samoupravnih odnosov. Mladi ne bi smeli nepravilno trošiti svojih sil, temveč bi morali le-te na smiseln način uporabiti v osebno korist kot tudi v korist socialistične samoupravne prakse in naše družbe kot celote.

Tudi letos bodo člani ZSM Iskre Elektromehanike sodelovali v mladinskih delovnih akcijah, in sicer v naslednjih: Avtocesta Beograd—Niš, Kozjansko 77 in Sutjeska. Za vse evidentirane brigadirje bodo organizirani seminarji, v katerih bo zajeto idejno-politično izobraževanje o vsebini in pomenu prostovoljnega dela v brigadah in strokovno-tehnično izobraževanje o delu v brigadah.

Pred odhodom na delovne akcije bodo pripravili brigadirske večere v

Med drugo svetovno vojno so Banjalučani dali viden doprinos borbi narodov Jugoslavije. Zgovoren podatek je, da je devetnajst Banjalučanov odlikovanih z ordenom Narodnega heroja. Ob 20-letnici osvoboditve so na griču Šehitluci iznad Banja Luke odkrili veličasten spomenik vsem padlim za svobodo, delo kiparja Avgustinčiča. Svojo osvoboditev je Banja Luka dočakala 22. aprila 1945. leta — razrušena, požgana in osiromašena. Malo mesto začne svoj hitri socialistični razvoj. Razvila se je močna industrija elektronike, elektromehanike, lesnopredelovalna industrija, kovinska industrija. Ta razvoj se je zaustavil samo enkrat in to 26. in 27. oktobra 1969. leta v trenutku katastrofalnega potresa.

Kmalu po potresu je Banja Luka, zahvaljujoč solidarnosti vseh narodov Jugoslavije in tudi pomoči iz tujine, začela svoje novo življenje. V Banja Luki živi, študira in dela preko 50 tisoč mladih. Zato ju upravičeno imenujemo mesto mladosti, športa in zelenja. Banja Luka je tipično jugoslovansko mesto, mesto, v katerem je dokazana naša jugoslovanska solidarnost in pripravljenost za pomoč.

Kranjčani so uspešno zastopali svoje mesto

Po prihodu v Banja Luki smo se udeleženci srečanja udeležili otvoritve likovne in fotografske razstave v salonu Doma kulture, kjer je bila zadnji dan srečanja spet otvoritev razstave slikarjev in fotografov na temo „Mladi bratskih gradov“ — mladina Banja Luke.

Delegacijo Kranja je vodil predsednik ZSMS Kranj Srečo Nečimer. Razgovora na temo „Mladi radnik samoupravljač“ se je udeležil Jure Tomašič. Razstavo fotografij je pripravil Silvo Sladič, slike pa Stefan Remic, ki se je predstavil tudi s svojimi pesmimi. V tekmovanju kovinostugarjev je predstavnik iz Kranja Janez Adžič dosegel tretje mesto. Po končanem tekmovanju v šahu smo Kranjčani osvojili četrto mesto. V namiznem tenisu je kranjska ekipa v ekipni konkurenci zasedla tretje mesto, v posamični konkurenci za moške pa je bil najuspešnejši in osvojil 1.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Priprave na uporabo plina

Gradnja slovenskega plinovoda poteka po načrtih, zastojev ni — Med 89 delovnimi organizacijami, ki so podpisale samoupravni sporazum o plinifikaciji, je tudi ISKRA — Elektromehanika — Plin naj bi v naši delovni organizaciji pričeli uporabljati v začetku leta 1979 — Prihodnje leto bo izvedena celotna rekonstrukcija obstoječe kotlarne

S plinovodni za zemeljski plin se bo v Sloveniji zboljšala preskrba z energijo. Znano je, da nam primanjkuje energetskih virov. Sedanje stanje je treba izboljšati. Zato je bil na pobudo Poslovnega združenja za energetiko SRS v letu 1974 ustanovljen Poslovni odbor za zemeljski plin, ki naj bi ustanovil Poslovno skupnost za graditev plinovodnega omrežja v Sloveniji. Obstajala je možnost za oskrbovanje s sovjetskim plinom, saj je plinovod preko ČSSR, Avstrije in Italije že zgrajen.

Pobuda za gradnjo plinovoda je nalletela na ugoden odmev v slovenskih organizacijah združenega dela. Novembra 1974. leta so OZD na ustanovni skupščini sklenile in podpisale samoupravni sporazum o združevanju sredstev v skupno naložbo za realizacijo programa plinifikacije v naši republiki. K samoupravnemu sporazumu je pristopilo 89 delovnih organizacij, med njimi tudi dve kranjski: ISKRA Elektromehanika in SAVA.

Sklenjeno je bilo, naj vsak podpisnik prispeva v sklad za gradnjo plinovoda znesek, ki se določi glede na predvideno bodočo porabo plina, in sicer od vsakega kubičnega metra plina 0,25 din. Iskra je ta znesek v višini 1.750.000 din že plačala v štirih obrokih. Ta pristopni znesek je bil za Elektromehaniko ugotovljen na podlagi predvidene porabe plina v letu 1980, ki znaša 7 milijonov kub. metrov.

Za investitorja so delovne organizacije pooblastile ljubljanski PETROL. Z gradnjo plinovodnega omrežja so pričeli oktobra lani. PETROL ima pogodbeno zagotovila izvajalcev, da bo gradnjev roku zaključena. Veljavni pogodbeni roki za posamezne etape so:

- od Šentilja do Lendave in Ljubljane: junij 1978,
- od Ljubljane do Jesenic: oktober 1978,
- od Ljubljane do Nove Gorice: december 1979.

Gradnja poteka brez zastojev, do sled je zgradili že 35 km plinovoda. Celotna dolžina plinovoda skupaj z mestnimi mrežami bo 630 km. Segal bo od avstrijske meje pri Ceršaku do Anhovega oziroma Jesenic. Zmogljivost plinovoda bo zadoščala potrebam slovenskega gospodarstva do leta 1995.

Pri gradnji sodelujejo Hidrogea iz Maribora, Tehnika in IMP iz Ljubljane in Juvent iz Zagreba. Od tujcev pa francoska firma Spie Batignolles in holandska Nacap B. V. Tujci opravljajo predvsem tista dela, za katera domači izvajalci nimajo primerne opreme.

KAKO SE ISKRA PRIPRAVLJA NA UPORABO PLINA?

V Iskri Elektromehaniki je potrebno v skladu s samoupravnim sporazumom o plinifikaciji opraviti vse potrebne priprave. Le tako bomo lahko pričeli z uporabo zemeljskega plina, ko bo plinovod pripeljan do naših tovarn na Laborah in v Savski loki.

Plin bomo lahko uporabljali že v januarju 1979. leta. Zato moramo s pripravami pohiteti. S tem se bomo izognili tudi raznim nevšečnostim, ki lahko nastanejo v naši kotlarni, zaradi dotrajanih naprav.

Kotlarna je stara skoraj 50 let. Njeno obratovanje ni več varno in lahko pride do izpada.

Priprave na obnovo kotlarne in napeljavo potrebnih plinskih instalacij bodo potekale takole:

- V letu 1977 bomo na dvorišču tovarne zgradili skladišče kurilnega olja.
- V letu 1978 bomo v celoti obnovili kotlarno, izdelati bo treba tudi razne plinske instalacije.

Projekti za obnovo kotlarne so že izdelani. Pripravil jih je Cečovod Maribor z zunanjimi sodelavci. Predvidena lokacija za skladišče olja z rezervoarjem je na prostoru med kotlarno in upravno stavbo, na mestu sedanjega hladilnega stolpa.

Študijska analiza uporabnosti sedanjih kotlov za kurjenje s plinom ne pride v poštev. Tako rešitev so nam odsvetovali tudi strokovnjaki s Fakultete za strojništvo v Ljubljani. Inšpektorat za parne kotle nam zanjo verjetno ne bi dal niti potrebnega soglasja. Zato je rešitev le v zamenjavi kotlov z modernejšimi, ki so prirejani za uporabo plina ali kurilnega olja.

V tovarni potrebujemo za tehnologijo in ogrevanje samo vročo in toplo vodo. Zato smo se odločili za vrelvodne kotle. Zaradi varnega obratovanja in gospodarnega ogrevanja bomo namestili tri kotle po 5 Gcal/h. Novi kotli bodo nameščeni na mestu sedanjih. Zato bo njihova montaža mogoča v poletnih mesecih. Med obnovo bo treba zagotoviti ogrevanje za tehnologijo z začasno postavitvijo manjšega kotla izven kotlarne.

Parna turbina z generatorjem bo odstranjena. Montirana je bila tako kot tudi kotli v letu 1928, zastarela je in dotrajana. V poletnih mesecih ne pokriva niti desetino potrebne električne energije.

Pri kurjenju s plinom je potrebno zagotoviti še 100 % rezervo z drugim gorivom. Najenostavnejša je kombinacija plina in kurilnega olja, zanj smo se tudi mi odločili. Pri tem pa smo morali upoštevati, da smo zelo neugodni porabniki plina. Poraba toplote v naši tovarni niha v razmerju 5 : 1. Zato predvidevamo, da bomo konice v zimski sezoni pokrivali s kurjenjem kurilnega olja. V rezervoarju bo 300

Pregledali so delo sindikata

TEŽNJE PO ODCEPITVAH OGROŽAJO SOCIALNO VARNOST DELAVCEV

Sindikalna konferenca DO IEZE je 20. aprila pregledala svoje delo v preteklem obdobju. Pri tem je prišlo do ugotovitve, da ponekod tudi pri sindikalnih delavcih manjka poslušanja za politično delo in da se premalo zavedamo odgovornosti, ki jo ima sindikat. Celoletna aktivnost slednjega – vsaj na zunaj – ni dala nekih posebnih rezultatov. Treba pa je poudariti, da je bilo leto 1976 izredno dinamično tako v zvezi s sprejetjem Zakona o združenem delu kot tudi z gospodarjenjem. S tem v zvezi je bilo v sindikatu veliko razprav, stališč in sklepov. Bistveni elementi delovanja v preteklem letu so bili tako: gospodarjenje, delo samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij, delovanje delegatskega sistema, seznanjanje z ZZZ, organizacijske spremembe v DO, osebni dohodki, samoupravni sporazumi in plani. Z vsakega od teh področij so bili sprejeti tudi sklepi ali stališča, ki pa niso bili v celoti uresničeni.

Poleg pregleda preteklega stanja so sprejeli tudi naloge za prihodnost. Te so v bistvenih elementih izhajale iz že posredovanega poročila, opredeljene pa so tudi z ZZZ.

Sprejeti so bili še nekateri drugi sklepi. Med njimi velja posebej opozoriti na tistega, ki od sindikata SOZD

ZP Iskra zahteva, naj prepreči vsakršno težnjo po odcepitvi posameznih TOZD od DO IEZE. Pri tem je sindikalna organizacija te DO zavzela stališče, da vsaka taka odcepitev ogroža socialno varnost delavcev in je zato družbeno škodljiva.

Teze Samoupravnega sporazuma o združenju v DO je treba uskladiti do 15. maja 1977. Sklep sindikalne konference ZP Iskra o ustanovitvi solidarnostnega sklada v slučaju izgub v TOZD je treba uresničiti.

Ena od pomembnejših nalog sindikata DO IEZE je tudi, da mora voditi politično akcijo za potrditev sanacijskega programa za TOZD Keramični kondenzatorji v Žužemberku.

Glede regresa za letni dopust so sprejeli sklep, naj bi bila masa 125.000 din enota za TOZD. Kriterije pa naj določi vsaka TOZD sama.

In katere bodo najpomembnejše naloge sindikata DO IEZE v prihodnjem letu? Opredelili so jih po naslednjem vrstnem redu: uveljavljanje Zakona o združenem delu, dohodkovnih odnosov, gospodarjenje, nagrajevanje po delu, uresničevanje kadrovske politike pri evidentiranju za samoupravne organe, zagotovitev višjega družbenega standarda zaposlenih na kompleksu v Stegnah ter ukinitve nočnega dela žena v TOZD KEKO. Posebno pozornost bodo v tem obdobju posvetili tudi usklajevanju srednjeročnega plana ZP Iskra in izobraževanju sindikalnih delavcev. VBR

kakovosti proizvodov, kot tudi morebitne reklamacije. Ne samo, da je politika kakovosti usmerjena od vrha navzdol in je potemtakem delovna obveza, tudi celotna zavest kolektiva je pogojena z njo po kakovosti.

To pa je posledica t. i. drugega japonskega čudeža na področju kakovosti – to je krožkov o kakovosti, ali QC-Quality Circles, s katerimi je japonski delavec dobesedno prežet.

„Seveda nas zelo zanima tudi japonski način dopolnilnega izobraževanja, oz. specializacije. Kako je pri njih urejeno to?“

„Treba je upoštevati njihov celoten izobraževalni sistem. Ta ima celo na fakultetah splošno-izobraževalni značaj iz določene smeri. Ko Japonci zaključijo univerzitetni študij, oz. višjo ali visoko šolo, imajo neko solidno

Med ogledom budističnih templjev v mestu Kyoto.

splšno znanje in razgledanost.

Tako na srednji kot višjih stopnjah je šolanje na popolnoma privatni osnovi, celo na najboljših univerzah. Potem seveda iščejo vsak svojo zaposlitev. Vendar pa jo lahko dobijo samo v mesecu aprilu, ko je na Japonskem začetek fiskalnega leta in izhajajo razpisi za delovna mesta. Zato je malo verjetno, da bodo dobili prav tisto delovno mesto ali celo področje, ki si ga želijo.

Ko se človek zaposli, je pripravnik v popolnem smislu besede. Ima enake osebne dohodke kot drugi pripravniki v sorodnih podjetjih. V tem prvem obdobju sedaj nastopi sistem iskanja dejanske nadarjenosti. Pripravnik na njegovem delovnem mestu – ne glede na to, kakšno je – pozorno opazujejo in spremljajo njegovo delo. Predpostavljeni iščejo njegovim sposobnostim najprimernejše delo. Pri tem je treba poudariti, da je ta odnos nadrejenih do mladih začetnikov zelo objektivni.

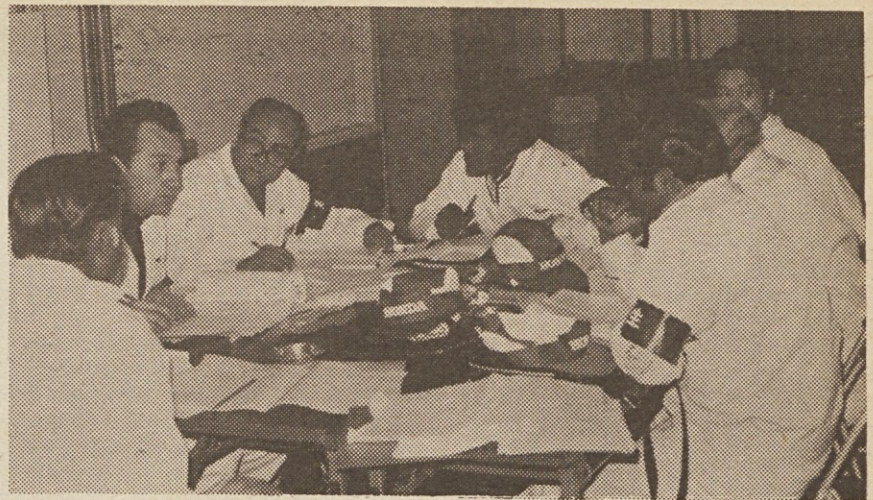
Vsi začetniki se seveda zelo trudijo za napredovanje, saj je poklicni uspeh pri njih izredno pomemben. In potem se prične obdobje specializacije. Posamezniku, za katerega ugotovijo, da ima določene sposobnosti, nudijo vrsto nesluštenih možnosti profesionalnega in osebnostnega razvoja. Pošiljajo jih na izobraževalne seminarje in specializacije, povezane z določenimi kandidatu najustreznejšimi delovnimi mesti.

Takoj po zaključku specializacije, ponekod pa tudi že pred tem, prične kandidat delati na novem delovnem mestu. Ta sistem je pri njih izredno razvit. Specializacija in strokovno usposabljanje pri tem praktično nima več omejitev. Zelo veliko potujejo po industrijsko razvitih deželah. Pri tem je treba tudi omeniti, da fluktuacije v njihovih – podjetjih praktično ni. Japonci ostane od začetka zaposlitve pa do upokojitve pri istem podjetju. Pri njih sta kolektivni čut in pripadnost podjetju izredno razviti. V skladu s sposobnostjo z leti postopno napredujejo. Zato tudi poklicne zavisti ni. Vsi najspodobnejši napredujejo vzporedno. Skratka, to je popolna naravna selekcija najspodobnejših kadrov.

„Ali to pomeni zelo podrejen odnos do nadrejenega?“

„Ta odnos je podoben skoraj malikovanju predpostavljene, vendar gre tu za celoten odnos mlajših do starejših, spoštovanje njihovih mnenj na splošno, tudi v čisto privatnem življenju. Imajo pač takšno miselnost. Vendar ponovno poudarjam, da zato ne prihaja do zlorab ali izkoriščanja položaja. Tudi razrednega razlikovanja ni. Vsi tudi nosijo enake delovne obleke.“

Vrhunski strokovnjaki so hkrati preizkušeni poslovni može. Znanost in poslovnost tu korakata tako rekoč

Udeleženci mednarodnega seminarja pri reševanju praktičnih problemov kakovosti v tovarni Honda.

z roko v roki. Seveda pa ima takšna mentaliteta tudi velike pomanjkljivosti za čisto osebno življenje posameznika, gledano z našega zornega kota.

Nadalje velja omeniti, da v skladu z napredovanjem naraščajo tudi osebni dohodki. Ti so vedno v skladu s položajem. Pokojnin pa nimajo. Ob upokojitvi prejmejo samo enkratno, čeprav dokaj veliko odpravnino, odvisno od let, prebitih v podjetju. To pa je za naše pojme seveda zelo nehumano.

„In kakšna je razlika med njihovim in našim lastnim odnosom do kakovosti?“

„Japonci imajo še vedno zelo heterogen odnos do kakovosti. Glede na različne industrijske panoge. Do današnjega dne so v smislu kakovosti izpilili samo določene industrijske panoge, optično industrijo, elektronsko, avtomobilsko in ladjedelništvo. Na njih sloni namreč teža njihovega industrijskega potenciala. V teh podjetjih so že dosegli in se še trudijo za doseganje tako vrhunske produktivnosti, kot kakovosti.“

Ostale panoge pa v smislu povedanega še posebej zaostajajo. V prednostnih je ta osnovna poslovna usmerjenost kakovost, zato da lahko čimveč iztržijo. So namreč surovinsko izredno revna dežela, zato je to treba nadoknaditi drugje, predvsem z iztržkom izdelkov vrhunske kakovosti, ki lahko dosežejo tudi višjo ceno. Ker je to glavni moto, je zavest o pomenu kakovosti prisotna prav povsod. Zanimivo je, da so tudi vsi vodilni ljudje pobudniki vseh akcij za zagotavljanje kakovosti. Ta pojem je skratka prisoten povsod.

Ta zavzetost ni samo abstraktne narave, odraža se v čisto materialnih okoliščinah vsakodnevnih proizvodnje. Pri nas pa vodilni ljudje, razen onih, ki so konkretno zadolženi za to vprašanje, obravnavajo kakovost bolj mimo-

grede. Verjetno se njene pomembnosti premalo zavedajo. Zato tudi ni tistih akcij, kot smo jih zasledili v japonskem primeru, zato tudi rezultati zaostajajo. Zato prihaja do tako bistvenih razlik pri aktivnosti na področju kakovosti. Medtem ko je na Japonskem skupinska dejavnost vseh zaposlenih, je pri nas to več, ali manj akcij posameznikov, po navadi kontrolorjev kakovosti. Rezultat vsega omenjenega pa je seveda potem tudi bistveno različen.“

„In kako ocenjujete prihodnost našega projekta mikroelektronike s tega stališča, saj je znano, da pogojuje vrhunska kakovost izdelave?“

„Mikroelektronika je dejansko rešitev industrije klasičnih elementov za elektrono v prihodnosti. Večina do sedaj znanih elektronskih sestavnih delov bo v bližnji prihodnosti odmrila, dejavnost tovrstne industrije pa se bo nadaljevala v t.zv. mikroelektronskih vezjih. Pri tem ima poleg majhnosti in široke funkcionalnosti kakovost eno najpomembnejših vlog.“

Bistvo mikroelektronskega vezja v pogledu kakovosti je prav to, da so v njem izločeni večinoma vsi subjektivni dejavniki, ki pogojujejo slabo kakovost nekega sistema. Glede na to, da je izdelava mikroelektronskega vezja rezultat visoko avtomatiziranih proizvodnih procesov (kjer so ti vplivni subjektivni faktorji večinoma izločeni), je lahko kakovost in zanesljivost mnogo večja.

V Iskrinem projektu mikroelektronike je kakovost prvenstvena zahteva, ta namen je tudi ves projekt proizvodnje ali izdelave mikroelektronskih vezij tako zasnovan, da nam lahko vrhunska kakovost dejansko zagotovi.

Vsekakor pa se moramo omenjenih vprašanj zavedati veliko bolj, kot smo se jih do sedaj.“

Viktorija Budkovič-Rayes

Kakovost po Japonsko

V prvih mesecih letošnjega leta je eden naših strokovnjakov na področju kakovosti, pomočnik direktorja Iskre – IEZE za kakovost in zanesljivost, Zoltan Zemljčič, obiskal Japonsko. Dva meseca se je specializiral na seminarju za izboljšanje kakovosti industrijskih izdelkov, ki sta ga za dežele v razvoju pripravila organizacija ZN UNIDO in Ministrstvo japonske vlade za mednarodno delo in industrijo.

Omenjeni program je eden tistih, ki jih UNIDO pripravlja za inženirje iz dežel v razvoju. Pripravljen je tako, da udeležence v relativno kratkem času seznanja s praktičnimi izkušnjami na področju izboljšave kvalitete industrijskih izdelkov tako na mehaničnem kot kovinarskem in električnem industrijskem polju.

To pa je dosegljivo tako, da udeleženci študirajo v industrijskem okolju pod neposrednim nadzorstvom in vodstvom osebja z vrhunskimi strokovnimi izkušnjami. Ta program daje poudarek izboljšanju kvalitete tistih industrijskih dobrin, ki so izdelane bolj za izvoz kot pa za domačo prodajo.

Seveda nas je najprej zanimalo, kakšne so tovarne svetovnoznanih japonskih konkurentov Iskre – MATSUSHITA ELECTRIC Co. (NATIONAL), MITSUBISHI ELECTRIC Co. ter TOSHIBA, ko se je Zoltan Zemljčič ljubeznivo odzval naši prošnji za razgovor. Odgovoril nam je, da poleg izrednih razsežnosti presenečajo tudi z urejenostjo proizvodnega procesa, visoko stopnjo avtomatizacije ter predvsem z izredno čistočo in

dobesedno fanatično pridnostjo delavcev.

„In kako obravnavajo v japonski industriji kakovost?“

„Pri tem je zelo pomembna japonska značilnost, da se s kakovostjo ukvarjajo tako rekoč vsi – od generalnega direktorja, predsednika družbe in drugih vodilnih ljudi, pa do zadnjega delavca. Vsi se zavedajo, da je danes osnova poslovnega uspeha kakovost – cena – rok. Še pred nekaj leti je bilo drugače. Vrstni red je potekal takole: cena – rok – kakovost.“

Jasno je, da je potem kakovost kot rezultat takega kolektivnega prizadevanja neoporečna. Kakovost je osnovnega pomena in jo izvajajo od vrha navzdol. Generalni direktor dnevno pregleda statistične podatke o izhodni

V petek, 15. 4., sta se v Elektromotorjih poslovili od sodelavcev ob odhodu v pokoj Mara Bertonec, ki je bila v Iskri trideset let, in Tončka Debeljak, ki je bila v Elektromotorjih sedem let. Natančno in skrbno Tončko bodo zelo pogrešali. Mara pa je bila dolgoletna blagajničarka pri sindikatu – saj je te posele vodila kar petindvajset let. Sodelavci in družbenopolitične organizacije so se obema iskreno zahvalili za sodelovanje in jima zaželeli še mnogo lepih let med vnučki.

INDUSTRIJA AVTOELEKTRIČNIH IZDELKOV

Obsežni načrti AET Tolmin

Poročali smo že o obsežni investiciji, za katero so se odločili v tolminskem AET: gre za zgraditev nove velike dvorane ter za nakup sodobnih strojev. Celotna investicija bo veljala nekaj manj kot 100 milijonov dinarjev, z njo pa bodo dokončno le premostili najhujši problem tolminske Iskre – utesnjenost in zastarelost strojne parka.

Investicija bo Tolmincem omogočila zlasti povečanje proizvodnje magnetnega vžigalnika. Do leta 1980 se bo ta proizvodnja s sedanjih 100.000 vžigalnikov dvignila na 300.000. Kupce za ta izdelek ima AET že delno zagotovljene, poleg tega pa bo s koprskim Tomosom sklenil samoupravni sporazum o prodajni magnetnih vžigalnikov oz. o nadaljnjem sodelovanju. Seveda pa se zavedajo, da bodo morali najti kupce za tako povečano proizvodnjo v domovini in tujini, da bi lahko popolnoma izkoristili vse nove zmogljivosti.

Srečanje mladih

(Nadaljevanje s 6. strani)

mesto Zoran Ramovš iz Kranja.

Prijateljstvo med pobratenimi mesti se krepi

Navezani so bili novi bratski stiki, poglobljena stara poznanstva med občinskimi konferencami ZSM. Banja Luka je bila dober gostitelj, kakor predhodna Zemun in Osijek. Dočakali so nas gostoljubni prebivalci mesta. Vreme je bilo lepo. Nista nas zmotila niti dva potresna sunka, ki sta stresla mesto. Vsak udeleženec srečanja je napravil na svojem področju, kar je

V načrtih imajo tudi povečanje obstoječega programa avtoelektričnih izdelkov za Dieslove motorje. Na tem področju želijo uspeti zlasti v tujini, saj je domače tržišče premajhno. S svečkami želijo osvojiti predvsem tržišče zahodne Evrope, pri čemer so že dosegli precejšnje uspehe, zlasti pri Fiatu.

Računajo tudi na povečanje proizvodnje keramičnih izdelkov, saj jim ta proizvodni program že nekaj let nazaduje. Sama investicija v oddelku keramike predstavlja zamenjavo domala vseh dotrajanih osnovnih sredstev, novi stroji pa jim bodo omogočili proizvodnjo večjih količin in večjo kakovost. Direktor AET Lucijan Rejec nam je še povedal, da se namestava AET usmeriti predvsem na področje industrijske keramike, o čemer so se že dogovarjali z Iskrino temeljno organizacijo Keramika.

LD

bilo v njegovi moči, da bi čimbolje zastopal svoje mesto.

Naslednje srečanje bo spomladi v Hercegovnem. Mladi iz tega mesta so nam zatrjevali, da je takrat najlepše: vrhovi planin se bleščijo v snegu, v primorju pa zorijo pomaranče in limone in cvetijo čudovite mimoze.

Ob koncu srečanja je predsednik OK ZSM BiH Banja Luka rekel:

„Upamo, da se boste še dolgo spominjali teh dni preživetih v Banja Luki, da bo prijateljstvo skovano tukaj trajalo dolgo, dlje od dolge nebesne modrine, razpete nad bosanske griče, nad zeleno Banjo Luko, nad krajiško lepotico.“

Nasvidenje drugo leto v Hercegovnem!

Silvo Sladič

Sestanek predsedstva KK ZSMS

V prvem delu našega sestanka smo se mladi pogovarjali in dogovorili o nalogah pri izvedbi delovnih akcij na Dugem otoku in v Poreču ter o udeležbi na srečanju mladih SOZD Iskra v Sežani.

Dogovorili smo se, da bo iz naše DO sodelovalo na delovnih akcijah pet mladink in mladincev iz različnih OO ZSMS. Ob tem smo ugotovili, da je število mladih, ki se želijo udeležiti akcij večje, kot pa jih brigade lahko sprejmejo.

Na srečanju mladih, ki bo letos v Sežani, bomo mladi poskušali zagotoviti čimvečjo udeležbo, saj bo to glavna proslava mladih Iskre ob jubilejnih parti in našega tovariša Tita. Srečanja naj bi se iz naše delovne organizacije udeležilo vsaj 150 mladincev in s tem prispevalo svoj delež k pomembnosti jubilejev.

V drugem delu smo pregledali sklepe iz predhodnega sestanka in seminarja o informiranju ter ugotovili, da sklepov ne uresničujemo tako, kot smo se dogovorili. Zato smo se ponovno obvezali pospešiti uresničevanje nalog, predvsem akcij za izboljšanje informiranja.

V nadaljevanju nas je glavni direktor seznanil s poslovanjem delovne

organizacije v preteklem letu. Poudaril je, da je bilo leto 1976 v prvi polovici v marsičem izjemno, saj je bila sprejeta vrsta zakonov in predpisov, ki so zavrli predvsem industrijo, ki proizvaja širokopotrošno blago.

Te ukrepe sta v naši branži občutila predvsem TOZD TELA in ELA. Prvi je uspelo z ukrepi kritično stanje sanirati, drugi pa bo potrebna popolna programska in tehnološka sanacija. Avtomatika pa je kot celota poslovala uspešno in to nam v letošnjem letu daje možnosti za doseganje še boljših rezultatov.

Nato nam je glavni direktor na kratko razložil teze za organiziranje delovne organizacije v skladu z zakonom o združenem delu. Teze bodo do konca meseca aprila v javni razpravi. Vse OO ZSMS v delovni organizaciji jih bodo obravnavale in na ponovnem skupnem sestanku podale morebitne pripombe, zato je sedaj vrsta na nas mladih, da pregledamo bodočo usmeritev in organiziranost DO in ugotovimo, ali so to maksimalne rešitve.

Ob koncu nas je predsednik ZB delovne organizacije povabil, skupaj z borci jeseni na spominski izlet v kraje, znane iz NOB.

A. C.

Prva seja novega delavskega sveta

Na prvi seji delavskega sveta, ki je bila v ponedeljek, 18. t. m., se je po poročilu dosedanjega predsednika Ivana Zajca in poročilu predsednika volilne komisije o izvedbi volitev konstitucionalni novi delavski svet industrije in sicer:

– verificiral se je mandat novoizvoljenih delegatov delavskega sveta za obdobje 1976-1979 v naslednji sestavi:

Jalen Milena, Cerar Bojan, Doma Anton (iz TOZD TELA), Bitenc Zvone, Gianini Janez, Jenko Marija (iz TOZD SVN), Hribnik Boris, Krhin Bernardka, Brezovar Vid (iz TOZD ELA), Avbar Avguštin, Klemenšek Marija, Sulejmanović Arif (iz TOZD TNN), Bačac Mirko, Bednar Boris, Pirnat Miha (iz TOZD Orodja), Petkovšek Mimi, Vršan Franc, Bezek Viktor (iz TOZD Inženiringi), Šinkovec Janez, Škrbinc Jaka, Pečnik Breda (iz DS SS), Jenko Milan, Grgin Boško, Boštjančič Milena (iz TOZD PCT)

– za predsednika je bil izvoljen Viktor Bezek iz TOZD Inženiringi, za namestnika pa Milena Jalen iz TOZD TELA

– na osnovi predložene kandidatne liste, ki jo je v skladu z 78. členom Sporazuma o združitvi v delovno organizacijo ter 59. in 60. členom statuta delovne organizacije predložila konferenca OOS, so bile opravljene volitve v naslednje kolektivne izvršilne organe delavskega sveta:

– odbor za razvojno programsko politiko
– odbor za gospodarsko-finančne zadeve
– odbor za razvoj samoupravljanja
– odbor za organizacijsko-kadrovsko politiko

Po obravnavi in sprejemanju poslovnega poročila za leto 1976, o katerem smo že podrobneje poročali, so delegati poslušali informacijo o uresničevanju investicijskega programa „Makole“, ki jo je podal direktor TOZD TELA, Viktor Korošec. Na osnovi poročila so delegati sprejeli naslednje sklepe:

– delavski svet delovne organizacije sprejme na znanje sklepe DS TOZD TELA v zvezi z uresničevanjem investicijskega programa „Makole“ pri tem pa daje soglasje k: najemu konvertibilnega kredita v višini 47.026.000 din pri LB – podružnica Ljubljana. Navedeni znesek je le okvirno določen in se bo v pogodbi definitivno upošteval znesek, ki ga bo določila LB po predložitvi zaključnega računa TOZD TELA, da se kredit v celoti prenese na TOZD TELA, DS se strinja s predlogom podpisnikov kreditnih pogodb in poobla-

šča za podpisnike glavnega direktorja delovne organizacije Iva Klešnika, direktorja finančno-računovodskega področja Cveta Demšarja in direktorja TOZD TELA Viktorja Korošca in jim daje pooblastilo, da lahko samostojno odločajo pri manjših korelacijah ob sklepanju oziroma podpisovanju pogodb. Informacija o realizaciji sklepa zbora delavcev TOZD ELA o uvedbi sanacijskega postopka:

Kot vemo, je TOZD ELA zaključila poslovno leto z izgubo in ker je svoje vire za pokrivanje izgube porabila že ob zaključnem računu za leto 1975, je celotna izguba za leto 1976 ostala nepokrita. Pokrivanje izgube je možno rešiti le z združevanjem sredstev rezervnih skladov vseh TOZD, združenih v Avtomatiki.

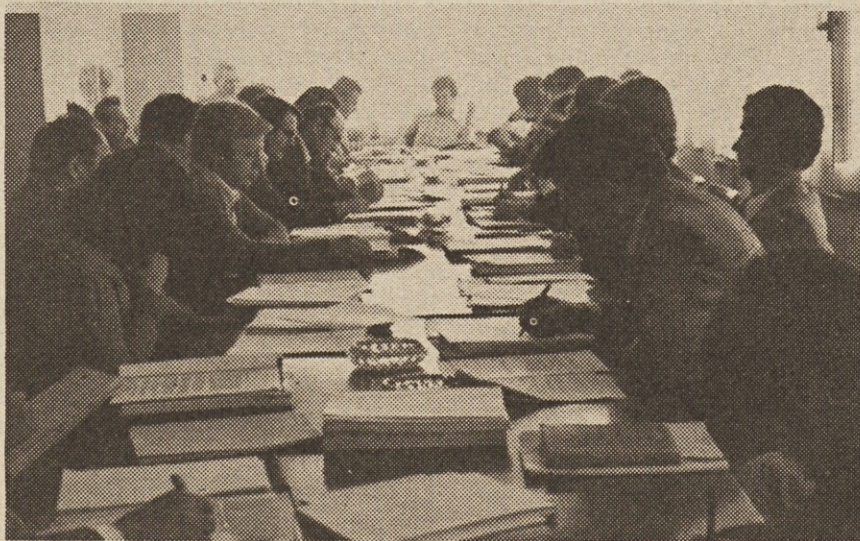
Direktor TOZD ELA Janez Požar in direktor finančno-računovodskega področja Cveto Demšar sta prisotne seznanila o poteku realizacije sklepa omenjene TOZD, da se uvede sanacijski postopek. Na osnovi podanih informacij sta bila sprejeta naslednja sklepa:

– da se DS TOZD seznanijo s sanacijskim programom
– o uresničevanju programa pa se poroča ob periodičnih obračunih Imenovanje komisije za izdelavo programa vsklajevanja samoupravnih odnosov z zakonom o združenem delu:

Delegati so na osnovi poročila glavnega direktorja delovne organizacije Iva Klešnika sprejeli sklep:

– da vlogo komisije prevzame odbor za razvijanje samoupravljanja.

Š. D.

Novoizvoljeni delegati DS Avtomatike na prvi seji.

**DOPIŠUJTE
V ISKRO**

Nagrade Kidričevega sklada

V Ljubljani je bila 11. 4. 1977 slovesna podelitev vsakoletnih Kidričevih nagrad za dosežke v naši znanosti in na področju izumov in izpopolnitev v lanskem letu.

Za izume in izpopolnitve je bilo podeljenih 18 nagrad, med njimi dve raziskovalcem in izumiteljem, ki so zaposleni v delovni organizaciji Iskra-Avtomatika.

Nagrade se prejeti:

– za izpopolnitev elektronskega turbinskega regulatorja ISKRA-ETR dipl. ing. Jože Podlipnik, dipl. ing. Peter Lah, dipl. ing. Milan Zdešar, dipl. ing. Boštjan Škorjak, Milena Milavec, Janez Grčar in dipl. ing. Savo Rakčević iz Litostroja,

– za izpopolnitev elektronskega regulatorja jalove moči ISKRA-APJ pa dipl. ing. Ivo Brnčič in Tomaž Ermenc.

Najprej nekaj besed o razvijalcih oddelka za avtomatizacijo elektrarn v Raziskovalnem inštitutu delovne organizacije Iskra-Avtomatika oziroma njihovem delu.

Razvoj in tržišče zahtevata napredek. Tako tudi dosedanje hidromehanske turbinske regulatorje zamenjujejo elektronski. In prav izpopolnitev elektronskega turbinskega regulatorja je bila ena od nalog, zajetih v program dela omenjenega oddelka za avtomatizacijo. Da pa so lahko pristopili k njeni realizaciji, so jo prijavi na Raziskovalno skupnost Slovenije in Elektrogospodarstvo Slovenije, ki sta načrt sprejela in sodelovala kot sofinancerja. K realizaciji te izredno zahtevne naloge tako po strokovni kot tehnični strani je pristopil tudi Litostroj kot proizvajalec turbin upora Sodelovanje je potekalo prek dipl. ing. Save Rakčevića.

Od načrtov pa do preizkusa regulatorja na hidroelektrani Orlovac sta pretekli dve leti. V prvem obdobju je bil ekipi, ki je delala na tem v izredno moralno oporo in vzpodbudo ter pomoč dr. Ogorelec. Sodelovali so tudi s fakulteto za elektrotehniko v Ljubljani, ki je ponudila v ta namen svoje prostore in strokovno pomoč dr. Bremšaka. Nekaj študentov elektrofakultete pa je celo opravilo diplomska dela na razvijanju tega projekta. Veliko mero zaupanja in podpore pa je pokazala tudi hidroelektrana Doblar, ki se je že pred zaključkom del odločila, da bo elektronske regulatorje vgradila.

V decembru lanskega leta je bil prototip izdelan. Za preizkus so izbrali hidroelektrarno Orlovac, ker s 410 metri padca in tremi agregati po 80 MW moči predstavlja izredno zahteven objekt za turbinsko regulacijo tako v jugoslovanskem kot svetovnem merilu. Če pomislimo, da bi pri tem poizkusu lahko prišlo tudi do večje okvare, smo lahko le hvaležni za izkazano zaupanje, da smo lahko ta objekt uporabili v ta namen. Agregati

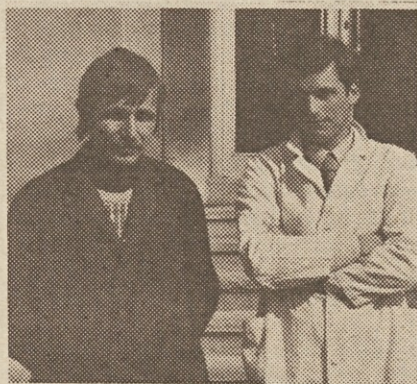
Ekipa, ki je prejela nagrado za izpopolnitev elektronskega turbinskega regulatorja Iskra – ETR: dipl. ing. Jože Podlipnik, dipl. ing. Peter Lah, dipl. ing. Milan Zdešar, Janez Grčar, Milena Milavec in dipl. ing. Boštjan Škorjak.

– da je zgrajen v modulami analogni tehniki

– vsak modul predstavlja določeno prenosno funkcijo in se kot tak lahko prilagaja energetskim objektom glede na stopnjo moči elektrarn

– dane so možnosti, da se uporablja tudi za druge regulacije – na primer za regulacijo diesel motorjev na ladji ali za parne turbine

– mehansko je naprava montirana v

Tomaž Ermenc in dipl. ing. Ivo Brnčič – nagrajenca Kidričevega sklada za izpopolnitev elektronskega regulatorja jalove moči Iskra-API.

omari tipizirane familije kar zagotavlja enotnost opreme

Že pri samih preizkusih je bila Iskrina ekipa deležna spontanih priznanj in pohval strokovnjakov Litostroja in hidrocentrale Orlovac, ki so preizkus omogočili in pri njem aktivno sodelovali. Vendar pa tak rezultat po vsej verjetnosti ne bi bil dosežen, če ne bi vsak posameznik v ekipi opravljal svoje delo dosledno in vestno ter z željo za dosego skupnega cilja.

Kakor predvidevajo bodo do konca leta zaključili prototipno serijo – izdelali bodo tri regulatorje za hidrocentrale Doblar na Soči. Da pa bi lahko prešli iz prototipne na redno proizvodnjo v TOZD Tovarni električnih aparatov, TELA, bo potrebno pogledati, kakšne so možnosti kreditov pri Ljubljanski banki, ki bi predvidoma prispevala 40% sredstev in Raziskovalni skupnosti Slovenije, ki je sodelovala že pri začetnem sofinanciranju. Tokrat bi predvidoma prispevala 30% sredstev, TOZD TELA pa 30%. Obenem bo potrebno z Litostrojem skleniti tudi dogovor o skupnem nastopu na domačem in tujem tržišču.

Dipl. ing. Ivo Brnčič in Tomaž Ermenc sta prejela Kidričevo nagrado za izpopolnitev elektronskega regulatorja jalove moči ISKRA-APJ. Kako je prišlo do tega, da sta se lotila ravno tega, nam je v razgovoru pojasnil dipl. ing. Ivo Brnčič.

„Že pred leti je ing. Boštjan Škorjak s sodelavci projektiral in izdelal avtomat Iskra ARH, ki služi avtomatskemu zagonu in avtomatski zaustavitvi hidroagregata. Ta naprava pripelje

hidroagregat od stanja mirovanja do priključitve na mrežo. Zato je bilo logično, da se projektira še naprava, ki bi agregat obremenila z delovno in jalovo močjo in želeni moči vzdrževala.

Elektronski regulator delovne moči hidroagregata je izdelal ing. Podlipnik. Tako je bilo potem možno po avtomatski priključitvi generatorja na omrežje, avtomatsko obremeniti agregat z delovno močjo. Da bi projekt predstavljal zaključeno celoto, je bil potreben še regulator jalove moči. Poleg lastne pobude, je bila tu še pobuda s strani dravskih elektrarn. Naloga sva se lotila približno pred dvema letoma.

Za osnovo sva vzela elektronski regulator delovne moči, vendar sva morala upoštevati sledeče razlike:

– da ima jalova moč lahko različen podatek (+ ali –) za razliko od delovne moči, ki ima v normalnem obratovanju samo pozitiven predznak

– da je dinamika procesa regulacije v obeh primerih različna

– da mora regulator jalove moči imeti nekatere omejitvene funkcije; če je naprimer regulator tokovno preobremenjen potem zmanjšamo jalovo moč in ne delovno,

podobno, če je napetost na sponkah generatorja previsoka, se zmanjša jalova moč itd.

– zato je bilo potrebno spremeniti obseg nekaterih parametrov in uvesti nekatere nove module kot naprimer omejevalec toka generatorja.

Toliko o tehničnih posebnostih.

Preizkus regulatorja je bil narejen lanskega januarja v hidroelektrani Dravograd, kjer je tudi vgrajen. Danes je vgrajen še na dveh agregatih v hidroelektrani Vuženica, pripravljen pa je tudi za osmi agregat hidroelektrane Fala. Vse omenjene elektronske regulatorje jalove moči smo izdelali v našem razvojnem inštitutu.

Izkušnje, ki smo jih pridobili z razvojem regulacije delovne in regulatorja procesnega računalnika. Prvi korak v tej zmagi je bil namenjen v sodelovanju z fakulteto za elektrotehniko, kjer nam je bil v veliko pomoč prof. dr. France Bremšak s sodelavci.

To je delež, ki so ga k razvoju in vrednotenju raziskovalnega dela in njegovi večji uporabi v praksi prispevali delavci naše delovne organizacije. Skupaj z ostalimi Kidričevimi nagrajenci so pokazali, da smo na dobri poti, da v temeljnih organizacijskih razvoj te dejavnosti še bolj spodbudimo, postavimo nek plan in zgradimo vez med raziskovalci in uporabniki njihovega dela. Pri tem nam bo v veliki meri pripomogel samoupravni sporazum o temeljnih plana raziskovalne dejavnosti v Sloveniji do leta 1980, ki je pripravljen pri Raziskovalni skupnosti Slovenije.

Špela Dittrich

Mladinka, delavka TOZD TELA v Makolah, Sonja Plavšak je prebrala pozdravno brzojavko predsedniku Titu.

Za 34% višja proizvodnja

V četrtek, 21. aprila, je bila v Škofji Loki seja delavskega sveta delovne organizacije. Delavski svet je potrdil lanski letni obračun in osnutek programa za leto 1977. Sprejel je tudi nove vodilne ljudi, ki so se javili na razpis, potrdil pa je tudi časopisni svet in uredniški pododbor, ki ju je predlagalo predsedstvo sindikata.

O lanskim poslovnih in proizvodnih rezultatih je poročal Peter Grčar, pomočnik glavnega direktorja. Med svojimi izjavami je poudaril, da je bila lanska prva polovica tako neuspešna, kakor v Iskri ne pomnimo, druga polovica leta pa tako uspešna, kakor v naših tovarnah še ne pomnimo. Recesija in novi Zakon o zavarovanju plačil so bili krivi, da so ostala skladišča polna, ker se je prodaja skoraj ustavila. To velja za prvo polovico leta. Druga polovica pa je bila temu pravo nasprotje. Saj so v septembru prodali več, kot tri mesece skupaj prej.

Proizvodnja je bila za 18% večja, kakor predlanskim, kar kaže, da se je produktivnost dvignila za 21%. Ob ostalih ugotovitvah je zanimiva ta, da proizvajalec dobi tri odstotke od prodajne cene, trgovci pa pet. Peter Grčar je povedal tudi, da se je število zaposlenih povečalo za tri odstotke in tudi kvalifikacijsko se je struktura nekoliko izboljšala. Osebnih dohodki so se dvignili za 17%.

Tudi o gospodarskem planu 1977 je poročal Peter Grčar in povedal, da delavski svet ta program daje šele v uskladitev TOZD, čeprav je narejen po načrtih, ki so jih sprejeli v tovarnah.

Načrt predvideva, da bo proizvodnja porasla v letu 1977 za 34%. Porast je sicer zelo velik, toda z ozirom na kapacitete in močnosti popolnoma realen, kar se je pokazalo v prvih treh letošnjih mesecih, ko je proizvodnja narasla za 28%. Načrt predvideva tudi 38% povečanje prodaje, izvoz se bo letos povečal za 10%, uvoz pa kar za 26%, pri čemer bo nastal devizni primanjkljaj štirih milijonov dolarjev in bo treba ta devizna sredstva poiska-

ti drugje. Celotni dohodek bo predvidoma 25% večji od lanskega in predvideva se, da bodo tudi materialni stroški rasti počasneje kot doslej.

V Široki potrošnji bodo letos investirali 5,6 stare milijarde in to predvsem v TV Sprejemnikih in v Montaži. Poseben poudarek pa bo treba dati investicijam v sežanskih radijskih sprejemnikih, kjer predvidevajo od letos do leta 1979 investicije v višini preko devet starih milijard, kar je že priprava na Iskrino dejavnost v brezcarinski coni delno, delno pa je prepotrebna ureditev stanja v Sprejemnikih zaradi prostorske stiske.

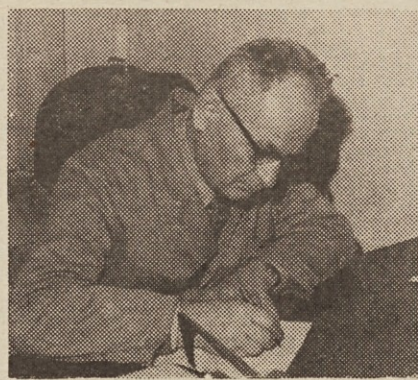
Na predlog razpisnih komsij in po pozitivnem mnenju družbenopolitičnih organizacij je delavski svet sprejel nove vodilne delavce in sicer: glavni direktor Simon Primožič, pomočnik glavnega direktorja Peter Grčar, pomočnik glavnega direktorja za izvoz Anton Pečnikar, sekretar Janko Dobre, direktor prodaje Franc Anžič, direktor finančnega področja Anton Mohorič, direktor področja za plan, analize ter investicije Jože Vidic, direktor področja za organizacijo in AOP Peter Čemažar, direktor področja za kakovost in zanesljivost Peter Hafner, ker se za direktorja razvoja ni na razpis javil nihče, je delavski svet imenoval za v. d. direktorja Petra Pleška.

Delavski svet je tudi imenoval na predlog predsedstva sindikata urednika dela glasila Iskre za Široko potrošnjo: Franca Kotarja, uredniški pododbor: Kotar Franc – Skupne službe, Rovtar Anton – Železniki, Potočnik Viko – Reteče, Rakovec Rudi – Pržan, Hrovat Lado – Vrhnika, Anzelm Lidija – Idrija, Cafuta Lojze – Sežana.

Uredniški svet: Tone Beravs – Pržan, Boris Hlačar – Sežana, Anton Rovtar – Železniki, Janez Rakovec – Železniki, Božo Igljič – Skupne službe, Jaka More – Reteče, Franc Fefer – Vrhnika, Srečko Poljanec – Idrija.

F. Kotar

Moj april

Jurista Lojzeta Cafuto, dolgoletnega Iskraša, ki je zdaj zaposlen v Sežanski Iskri smo prosili, naj nam pove, kako je doživel 27. april 1941. Z veseljem se nam je odzval in misli so mu prehitvale besede, saj je intenzivno doživel najbolj krvave čase naše zgodovine.

Ob ustanovitvi OF sem doživljal krvave čase na drugem koncu Slovenije v Mariboru in od blizu opazoval „nacistični raj“.

Prvo doživetje so bile demonstracije proti paktu sil osi. Ramo ob rami so korakali slovenski intelektualci in delavci ter kmetje, pomešani so bili Sokoli in Slovenski fantje. Padli so vsi plotovi, slovenski narod na severni meji se je zavedel svojega poslanstva in zgodovinske ure. Prvega aprila sem dobil poziv naj se javim v Celju. Javil sem se še isti dan. Toda kakšna zmeda! Ostal sem v svojih čevljih, na suho telo sem potegnili pretesno uniformo in po dolgem obotavljanju smo odšli na Cvetno soboto proti Zidanemu mostu. Bila je karavana: volvske uprege, vmes pehota in motorizacija. Nekateri so bili brez pušk, oficirji smo ostali brez pištol. V Zidanem mostu smo zvedeli, da so bombardirali Ljubljansko letališče, ob pol devetih pa smo že doživeli bombni napad.

Nekaj dni smo korakali proti Hrvaški: Inpolca, Samobor, Karlovac. Na poti proti Jastrebarskemu so nas nagovarjali bodoči ustaši, naj jim predamo orožje. Začelo se je razsulo. Ostala nas je peščica.

Preko Gorjancev smo jo z dr. Gantarjem mahnilni proti domu, slišali smo napad na Novo mesto. Ko smo šli proti Sevnici smo že srečevali nemške motorizirane enote. V Sevnici sem dobil „prostor“ na spodnji stopnici vlaka. Marsikdo je padel dol in obležal za progo. V Rajhenburgu smo z obema kolegoma izstopili in odšli preko Kozjanskega, se tam preoblekli v civilne obleke in se razšli. Na Grobelnem so me Nemci prvič preiskali. Trinajstega aprila sem prišel domov v Marjeto na Dravskem polju. Nikoli ne bom pozabil, kako je ozelenelo Pohorje žarelo v soncu in kako se je Dravsko polje kopalo v luči. Vse to je bilo okupirano. Ni me sram priznati: zajokal sem.

Klican sem bil na policijo, kjer so mi naročili, naj čakam doma nadaljnih navodil. Nekateri so po takem naročilu aretirali in so v meljski kasarni čakali na deportacijo v Srbijo. Umaknil sem se z družino v Rače. Tu sem prišel do treh vojaških pušk in nekaj municije. Oddal sem jih bratrom Greif in sosedu Francu Krepflu. Že naslednje leto so služile partizanom. Že nekaj dni pred tem, ko sem bil še v Sevnici smo se zbrali Terček Vlado, akad. slikar Lojze Šušmelj, še nekateri in jaz. Dogovorili smo se, da je treba okupatorju na vsak način in vse-povsod škodovati. To je bilo dvaindvajsetega junija 1941. Kmalu po tem je iz velikega transformatorja na Fali izteklo vse olje. Nemci so ugotovili, da je to moral storiti strokovnjak.

Našel sem si novo službo na Občinskem uradu v Račah. Nemčurji so negodovali, ker sem uradoval slovensko. Prvi fantje so odšli v partizane. Oskrbel sem jim blok žigosanih nabavnih za nakup živil. Določili so me za talca, kar sem zvedel in bežal v Maribor.

Službo sem dobil na hrvaški meji v Zavrču. Kmalu sem dobil stik z uporniki in jim dobavljal žigosane nabavnice. Po prestavitvi v Slovenjo vas sem isto nadaljeval in z nakaznicami „hranil in obuval“ partizane in bil obenem terenski obveščevalec Mirka Kostanjevca—Marka, ki je bil na Pohorju.

Doživel sem brez števila aretacij, množila so se streljanja talcev in preseljevanje v koncentracijska taborišča. Krvav čas je bil to, ko so imeli glavno besedo zločinci in izdajalci, ki pa jih je po vojni zadelo pravična kazen.

Teh časov se ne spominjam rad. Imam veliko željo, ki jo je več kot pred sto leti napisal Prešeren: „Ne vrag, le sosed bo mejak.“

Zapisal F. Kotar

Priznanje borbem

Prejšnji teden, točneje 14. aprila, je bila v Ljubljani redna letna konferenca aktiva ZZB Iskra Commerce. Na njej je predsednik te borčevske organizacije Jože Pogačnik med drugim orisal delo aktiva v minulem enoletnem obdobju. Povedal je, da je na IC zaposlenih trenutno 95 članov ZZB, ki plodno sodelujejo z drugimi družbeno-političnimi organizacijami, zlasti z mladinsko organizacijo. Pri tem je opozoril na nujnost, da se morajo mladi še bolj seznanjati s tradicijami NOV in dosežki revolucije. Obširno je spregovoril tudi o gospodarjenju Iskra Commerce ter poudaril, da se mora borčevska organizacija še naprej ustvarjalno vključevati v napore za boljše gospodarjenje njihovega kolektiva. „Člani naše organizacije, torej mi borci, moramo pridobitve revolucije prenašati v današnji in jutrišnji dan, svoje poslanstvo pa bomo najbolj prepričljivo uresničili tedaj, če se bomo zavzemali in pomagali, da bo učinek naše gospodarske uspešnosti in stabilnosti čim večji in popolnejši in če bomo sotravniki uresničevali in izvajanja zakona o združenem delu.“ je poudaril predsednik aktiva ZZB IC.

Jože Pogačnik je opozoril tudi na dejavnost borčevske organizacije v tem letu ter med drugim opozoril, da bo aktiv ZZB IC praznoval letos 30-letnico plodnega delovanja.

Udeležencem je spregovoril tudi glavni direktor Iskra Commerce Ilija Medič. Seznanil jih je z gospodarskim položajem IC, zlasti pomembnejšimi poslovnimi rezultati v letošnjih prvih treh mesecih. Po lanskoletnem sorazmerno uspešnem poslovanju Iskra Commerce so Iskrine delovne in temeljne organizacije postavile letos pred ta kolektiv še obsežnejše naloge:

Novi servisni prostori v Beogradu

Na Bulevarju vojvode Mišića 12 blizu Beograjskega sejmišča je Iskra te dni odprla nov, sodoben servis. V njem bodo servisirali izdelke profesionalne tehnike iz programa telekomunikacij, telefonije, električnih ročnih orodij, stikalnih naprav, urnih mehanizmov in merilnih instrumentov ter program ljubljanske Vege.

Dela pri preurejanju nekdanjih prostorov Kovinske predelovalne industrije Avtomatika so trajala približno leto dni. Delavnice, skladišča in pisarne ter obrat družbene prehrane merijo skupno približno 1.200 m² in so izredno sodobno opremljeni. Trenutno je v njih zaposlenih okoli 50 servisierjev.

Nov servis je vsekakor velika pridobitev za Iskro, saj je delno, če že ne povsem, rešil problem servisiranja iz-

delkov profesionalne tehnike na območju Beograda.

Druga takšna pridobitev za Iskrine servisierje v Beogradu pa je ta, da se je na Bulevar revolucije 295 preselil servis Široke potrošnje. Tamkaj servisierajo izdelke zabavne elektronike, dopolnilni program zabavne elektronike, gospodinjske aparate in podobno, hkrati pa oskrbujejo z rezervnimi deli tudi pogodbene servise.

Torej imamo odslej v Beogradu 2 specializirana servisa — enega za profesionalno tehniko, drugega pa za široko potrošnjo. Omenili bi še to, da bo odslej v nekdanji servis zabavne elektronike v Ulici maršala Tolbuhina Iskrina trgovina, servisne prostore v Ulici vojvode Stepe 26 pa so Iskrini servisierji odstopili Montažno servisnemu oddelku kranjske Elektromehanike.

LD

ZK v jubilejnim letu

Sekretarko OO ZK v Radijskih sprejemnikih smo srečali na delovnem mestu. V tovarni je vodja tehnične kontrole. Sekretarka Marjeta Lango je tiha in nasmejana ženska. V pogovoru pa vidiš, da je tudi pronicava in poudarna. Prosili smo jo, naj nam v jubilejnim letu slovenskih komunistov pove, kako delujejo njihove družbenopolitične organizacije pod idejnim vodstvom ZK.

Družbenopolitično delo so poživili v Sežanski Iskri že lani, ko so se vključili v Akcijo 120. To je bila eksperimentalna akcija 120 delovnih organizacij, pod vodstvom CK ZKS, ki naj bi pokazala, kako sprovesti v življenje novi Zakon o združenem delu. V Radijskih sprejemnikih so se v akcijo aktivno vključili in pregledali možnosti uresničevanja smernic Zakona. Sindikalna organizacija se je živahno vključila v razpravo. Obiskal jih je tudi član CK ZKS tovariš Jakomin. Na sestanku so pregledali možnosti izvajanja Zakona o združenem delu v Sprejemnikih. Ugotovili so, da so tla ugodna za zdravo rast. Tudi prve praktične korake so naredili. Zlasti so se zavzeli za dohodkovne odnose znotraj delovne organizacije in med kooperanti. Prizadevanja v tej smeri nadaljujejo tudi letos.

Že Akcija 120 je pokazala, da „aktivizem zaradi aktivizma“ odpade in so razprave daleč premalo, če niso sklepi nato prestavljeni v življenje. Marjeta je pribila: „Zakon o združenem delu je treba živeti, ne o njem razpravljati.“ ZK v Sežani se prizadeva, da bi v celoti zaživel njihov sistem nagrajevanja, ki je strogo vezan na proizvodni in poslovni uspeh. Žal doslej od tega sistema še odstopajo, bodo pa v najkrajšem času rigorozno uvedli izključno nagrajevanje po delu.

Komunisti v Sežani predlagajo, da bi v vsej Široki potrošnji uvedli enotna načela nagrajevanja. Še vedno se dogaja, da nekateri tozdi izplačujejo osebne dohodke brez ozira na poslovni uspeh. To pa je gotovo daleč od namenov, ki jih postavlja načelo nagrajevanja po delu.

Ob vsem tem pa tovarišica Langova meni, da tudi obveščanje ne teče tako, kakor želimo, saj mnogi forumi in posamezniki raje vidijo, da dolo-

Marjeta Lango, sekretarka ZK v Sprejemnikih.

čene informacije ostanejo v ozkem krogu, da je tako manj govoric. Tako mnenje pa je zmotno, saj ravno dobra informacija pove, kako stvari stojijo in tako se prepreči negotovanje za oglom. Druga težava pa je, da se na samoupravnih sestankih šele iščejo rešitve in stališča. Premalo ali pa sploh ne, so pripravljene materiali za seje, če pa so že predloženi, pa so obširni in učenjakarski, da jim delegati čisto niso povsem kos. „Ko že govorimo o obveščeni, bi povedala željo mnogih, da bi dobivali ne le samoupravni organi ampak tudi strokovne službe tekoče podatke, na katerih bi bilo mogoče graditi in predvsem ažurno ukrepati. Želeli bi tudi več rezultatov manjših delovnih enot, da bi bilo bolj razvidno, kako in s kakšnim uspehom delajo posamezni oddelki,“ je rekla sekretarka.

Dela na družbenopolitičnem področju je še in še. Tako morajo doseči ne le v Sežani, ampak v vsej Široki potrošnji, da bodo prišli do učinkovitejših rezultatov raziskave tržišča. Te napovedi so jasno zvezane s tveganjem, vendar ima tudi utemeljen verjetnostni račun svojo težo, če je narejen na dobri analizi. ZK je poslala vsem tozdem v Široki potrošnji poziv, naj pripravijo predloge za vzpostavitev dohodkovnih odnosov. Tako skušajo rešiti vprašanje delitve dohodka po vloženem delu.

F. Kotar

»Bermudski« trikotnik

Res smešna stvar: nekateri pravijo, da se zgodovina ponavlja, drugi pa trdijo, da se je treba pač na zgodovini učiti. Glede na izkušnje sobotnega (16. 4.) tradicionalnega izleta na Polževo verjetno držita oba pregovora, le s tem, da bi jima bilo treba dodati še tretjega: človek se uči vse življenje. Pa še res je. Nekateri se naučijo, drugi pa ne.

In zakaj sploh gre? Izlet na Polževo je bil tokrat menda že sedmi ali osmi po vrsti. Pri vsem tem je zanimivo najbolj to, da so se doslej udeleženci vedno izgubili na enem in istem mestu, ki ga zdaj že vnaprej imenujejo Bermudski trikotnik. No, izgubili smo se tudi tokrat. „Potopili“ pa se nismo, saj nas je Jože Valant po krajši stezoslodniški ekshibiciji le varno popeljal na pravo pot.

Ste že kdaj prehodili okoli 50 km v enem dnevu? Približno toliko je hoje od gostilne Češnovar pri Karlovkem mostu v Ljubljani, pa čez Golovec,

Slika je rastala nekje v »Bermudskem trikotniku«, ko je Jože skušal rešiti našo potopljeno barko. Kot vidite, mu je to tudi uspelo.

V četrtek, 21. t. m. je Iskra obiskala dvajsetčlanska delegacija poljskih novinarjev, ki jih je vodil načelnik oddelka za tisk, radio in televizijo v CK poljske združene delavske partije Janusz Palacz. Poljski novinarji, vsi uredniki gospodarskih ali zunanje-trgovinskih rubrik, so najprej obiskali našo tovarno uporov in potenciometrov v Sentiernem, kjer so si ogledali proizvodnjo in jih informirali o razvoju tovarne ter njeni vlogi v razvoju krajevne samouprave. Iz Sentiernega so gostje iz Poljske obiskali ZP Iskra, kjer jih je sprejel Boštjan Barborič in jih informiral o ZP Iskra in samoupravljanju. Po obisku v Iskri so se poljski novinarji na Gospodarski zbornici Slovenije pogovarjali o aktualnih vprašanih gospodarstva v naši republiki.

DAR — za vse generacije

Ansambel DAR iz Senčurja pri Kranju je Gorenjcem že dokaj znan, saj je prvi gorenjski ansambel, ki je svoje glasbeno delo zastavil širše kot večina ansamblov, ki občasno ostajajo v okviru mladinskih plesov, družabnih zabav itd. DAR smo srečali na lanskeletnem festivalu „ISKRA POJE“, na karavani „GLAS JESENI“ glasbeno-ustnem časopisu „RTV SENČUR“ in še na nekaterih uspešnih prireditvah, ki so jih mladi Gorenjci pripravili v sodelovanju s tem ansambelom. Darovci so znani po tem, da se ne zapirajo vase, pač pa radi sodelujejo z mladimi, če je zato le priložnost.

Ansambel praznuje te dni drugo obletnico svojega ustvarjalnega dela in prav v ta namen so fantje pripravili serijo koncertov, ki jih bodo pod naslovom „ZA VSE GENERACIJE“ predstavili na turneji po Sloveniji. Turneja bo stekla te dni in jo bo sestavljalo okrog trideset nastopov.

Ob tej priložnosti smo se pogovarjali s Kazimirjem Moharjem, članom našega kolektiva, ki je zaposlen kot vodja dela na multipliciranju stikalnika v tovarni TEA.

V službi si finomehanik, v prostem času pa glasbenik, pevec in skladatelj ansambla DAR. Kako ti uspe vse skupaj uspešno združiti?

Ni lahko. Samo iskrena ljubezen do glasbe, ki se ji ne bi mogel odreči, mi daje moč, da lahko delo v službi in svojo amatersko dejavnost uspešno obvladujem. Služba pač zahteva svoje, za glasbo pa izkoristim ves svoj prosti čas. Zakaj ne postaneš profesionalni glasbenik, če ti glasba toliko pomeni?

Mislím, da imam svoje poklicno delo enako rad kot glasbo. Težko bi se tudi odtrgal od ljudi, med katerimi zdaj delam in živim. Sedanje okolje me tudi inspirira. Precej idej za tekste svojih skladb sem našel prav v vsakdanjiku preprostih ljudi, kakršni sem tudi sam. Delovni dan prinaša lepe trenutke, kot tudi krize in monotono; prinaša dogodke, osebne probleme, veselje in žalost — prinaša življenje. O tem pišem. In ljudje skladbe in tekste lahko razumejo kot trenutke, ki so iz zvali inspiracijo.

Mislím, da bi s profesionalnim glasbenim delom zašel v povsem drug krog ljudi in ostal brez pravih naravnih idej. Želim pač pisati glasbo za ljudi in če hočem, da jim bo všeč, moram spoznati njihove želje in hotenja — živeti moram.

Pa še nekaj je, kar mi govori proti profesionalizmu — delo, ki je naša obveznost, običajno postane rutina.

Rutina pa pri ustvarjanju nikdar ni zdrava.

„Povej kaj o turneji, ki je pred vami.“

Ansambel DAR iz Senčurja pred turnejo „Za vse generacije“.

Naslov „ZA VSE GENERACIJE“ pove vse. Od svojih lastnih skladb smo izbrali najboljše za dveurni koncert. Program je sestavljen tako, da bodo zadovoljni ljubitelji lahkotnih popevk kot tudi zagovorniki pop in rock glasbe. Vse skupaj pa bo začinjeno še s humorjem in izvorno poezijo šenčurskega literata Štefana Remica.

Znani ste tudi kot spremljevalna skupina na raznih festivalih pevcev amaterjev. Med drugim ste spremljali tudi lanskeletni prvi festival pevcev amaterjev naše tovarne „ISKRA POJE“. V veliki meri ste jo pomagali

Kazimir Mohar, finomehanik in glasbenik iz TOZD TEA.

tudi pripraviti. Kako to, da vas letos na tej prireditvi ne bomo srečali?

Po pravici povedano, nas je v programu našega dela „stisnilo“. Pri Daru namreč delamo po načrtu, ki je pripravljen do pol leta vnaprej. Turneja „ZA VSE GENERACIJE“ je bila v našem načrtu že za januar, pa smo jo morali zaradi menjav dveh članov v ansamblu preložiti na april-maj. Tako smo se morali sodelovanju na „ISKRA POJE“, ki poteka prav v tem času, odpovedati. Sicer pa so mladinci TEA

KAJ MISLIJO O NAŠEM PISANJU

Iskra — naše glasilo ima samo ta namen, da obvešča naš veliki kolektiv o vsem dogajanju v združenem podjetju. Je ta namen dosežen? Povprašali smo nekaj naših sodelavcev, kaj mislijo o tem in dobili več zanimivih misli in pobud.

ROMAN MAVRIČ iz našega servisa v Mariboru: „Rad berem Iskra, le premalo izvodov dobimo tako, da jih moramo posojati drug drugemu. Preberem pa vse — od začetka do konca, saj je vse zanimivo. Dogovarjanje o novih poslih, usklajevalni postopki ob sprejemanju samoupravnih aktov, vesti o proizvodnji in sklepi s skupščine — vse to je del našega življenja in dela. Pozdravljam zlasti prispevke o servisih v zadnjih številkah, saj se nas v časopisu tako redko spomnijo. Menim, da bi lahko malo več pozornosti posvetili prav servisu — mi smo predstraža in zaščitnica Iskre po Sloveniji in Jugoslaviji — problemov o katerih bi bilo treba kaj povedati pa nam tudi ne manjka.“

DRAGICA SIKIMIĆ, delavka v prototipni delavnici — Elektromotorji Železniki: „Preberem povečini ves časopis, zlasti pa vse o naši tovarni. Informacij je veliko, včasih pa bi bili lahko bolj konkretni, zlasti, ko pišete o poslovanju in proizvodnji. Članki naj bodo kratki in razumljivi, naj nikaner ne mrgoli toliko kratic in tujk, da se človek komaj prebije skozi to besedno vojsko, ali pa se sploh ne more. Mislím, da se da tudi nestrokovnjaku marsikaj povedati na razumljiv način. Zelela bi malo več pestrosti. Humorja in križank je premalo, tako vražje suhoparni in resni smo ob branju vaše „produkcije.“

ŽARKO BATER, iz servisa v Beogradu: „Predvsem naj vam povem našo resno težavo s slovenščino. Marsičesa res ne razumemo pa tukaj bo najbrž moralo ostati kakor je. Beremo pa vsi od kraja kar vse. Starejši z zanimanjem spremljamo poslovanje, planiranje in seveda obračun. Mislím pa, da bi o lastnih izdelkih morali pisati več in bolj izčrpno, čeprav ne strokovno. Za marsikaj izdelek niti ne vemo da se izdeluje. Tako bi za nas opravljal posredovalca tehničnih informacij, če že ne izobraževanja, s čimer bi nam zelo ustregli. Menim, da bi morala servisna dejavnost dobiti v Iskri in drugem tisku svoje mesto, saj smo tudi mi delavci in proizvajalci, to se navadno vsi spomnijo šele takrat, kadar jim ne moremo ustreči. Prav je, da ve vsa Iskra, da smo nekje tudi mi, podaljšana roka tovarni in vaši predstavniki tam, kjer ni drugih „pokazateljev“ in Iskro pogostokrat sodijo ljudje po nas.“ F. Kotar

PREBRALI SMO ZA VAS

Cankar v 30 knjigah

Veliki podvig znanstvene izdaje celotnega dela Ivana Cankarja je doživel svoj finale ob obletnici pisateljeve smrti in izteku njegovega 1976. leta: Državna založba Slovenije je izdala zadnjo, trideseto knjigo zbranih del Ivana Cankarja.

Zadnji, trideseti zvezek Cankarja, ki ga je pripravil Jože Munda, prinaša še celo vrsto Cankarjevih pisem, dva pripovedna spisa, nekaj dodatkov in dopolnila ter popravke posameznih urednikov, do katerih so prišli med delom in izhajanjem celotne serije. Komaj zadnja tretjina tridesetega zvezka pa zajema, prav tako zaradi prizadevanja urednika Jožeta Munde, kronološki pregled Cankarjevih pisem, kazalo in naslove Cankarjevih del v tridesetih knjigah, ki je, po besedah glavnega urednika zbranih del Antona Ocvirka, eden izmed ključev, ki odpirajo preglednost in vpogled v opero omnio Cankariano.

Kako vestno in pomembno je bilo delo vseh urednikov pri tem velikem podvigu, pa nam priča že zanimivo dejstvo tridesetega zvezka: če je leta 1948 izšlo 960 Cankarjevih pisem, jih imamo zdaj v zbranem delu 1490, med katerimi je kar 390 pisem prvič objavljenih in komentiranih.

In končno, v tridesetem zvezku je jezikovni urednik Stane Suhadolnik objavil leksikalni seznam 1250 Cankarjevih besed in oblik, ki so bile v njegovem opisu spremenjene, oz. prilagojene sodobnemu pravopisu, kar pa seveda ne zmanjšuje Cankarjeve umetniške besede, temveč nam ta seznam spremenjenih besedi in pojmov v prvih Cankarjevih natisih, osveljuje kar je pomembno za znanstveno-kritični pristop in obravnavanje Cankarjevega sloga in pisanja.

Zdaj, ko je Cankar tako srečno in znanstveno neoporečno zaključen pa morda še nekaj besedi o celotni knjižni seriji. Težko je na kratko in čim bolj sintetično podati nekaj dejstev in opomb k tako obsežno zasnovanemu in dokončanemu podvigu kot je izdaja Cankarjevega zbranega dela v tridesetih knjigah.

Ko je pred desetimi leti, ali natančneje, 1967 leta izšel prvi zvezek Cankarjevega zbranega dela, ki zajema Erotiko iz prvobitne sezgane izdaje, si pač nihče ni mogel predstavljati, da bo to delo tudi zaključeno v razmeroma tako kratkem času. V tej prvi knjigi je takrat glavni urednik dr. Anton Ocvirk na čelu opomb objavil tudi resnično malo študijo pod skromnim naslovom O zbranem delu Ivana Cankarja, kjer je med drugim zapisal:

„Naša izdaja se razlikuje od obeh dosedanjih (mišljeni sta izdaji Izidorja Cankarja in Borisa Merharja) po zasnovi, ureditvi in obsegu in je notranja plat oprta na estetske vidike, čeprav ne pozna omejitev. Zajeti hoče vse, kar je Cankar napisal v prozi in verziju, dramih in esejih, polemiki in članku. Celotno gradivo, kolikor ga je, je razporejeno po temeljnih literarnih zvrsteh, ... vendar tako, da je v skladu s pesnikovim razvojem in z značilnostmi njegove umetnosti.“

Torej moderna, pregledna in komentirana ureditev, ki je zdaj, komaj po desetih letih, kronana z uspehom, ki ga lahko mirno imenujemo enega največjih podvigov v našem založništvu sploh, hkrati pa morda najlepša počastitev stoletnice Cankarjevega rojstva.

In kako se je posrečilo izdati trideset knjig v devetih letih, povprečno torej po tri in pol njige na leto? Tudi na to vprašanje nam najlepše odgovarja glavni urednik Ocvirk: „Pri sestavi načrta, kako naj bi se uredilo Cankarjevo zbrano delo, sta se tu ves čas med seboj bili in si nasprotovale dve osnovni pojmovanji: togo kronološki vidik — po njem se je ravnal Izidor Cankar pri pripravi pisateljevih Zbranih spisov — z ureditvijo po zvrsteh, ki se mi je zdela neprimerno modernejša od prve, da ne rečem nič o njeni notranji gibkosti — dokler ni zmogala zadnja. Trd oreh, ki se ga ni dalo čez noč zdrobiti, ker je imel vsak vidik svoje zagovornike, kakršni je pač bil domnevni urednik, dokler se ni ponudila odresilna ideja in nato pometla z vsemi poststranskimi mnenji in predsodki. Ta se je opirala na misel, naj bi Cankarja izdali po zvrsteh z več sodelavci hkrati, najraje seveda mlajšimi, ki so že izpričali svojo znanstveno veljavo in

so pripravljene prevzeti v delu posamezno področje. Vsi bi se morali vestno ravnati po načrtu, ki ga je sestavil glavni urednik, tako, da bi knjige lahko izhajale na zunaj v pisanim zaporedju in se na koncu, ko bi bile vse zvrsti obdelane, strnile v ubrano celoto.“

Te besede glavnega urednika so se uresničile in krog tridesetih knjig je ubrano sklenjen. In kdo so bili ti marljivi uredniki, ki so teamsko prispevali k temu, da je podvig uspel v devetih letih?

France Beznik je uredil sedem knjig zbranega dela in svoje raziskave ter dognanja v glavnem posvetil Cankarjevi poeziji (I, II zvezek) ter delu Cankarjeve proze (XII, XIII, XVII, XX in XXIII zvezek.) Dušan Moravec je prav tako pripravil sedem knjig in se je pogolobil v Cankarjevo dramsko ustvarjalnost (III, IV in V zvezek) ter Cankarjevo prozo (XIV, XV, XVI in XIX zvezek), Janko Kos, ki je prav tako uredil in pripravil sedem knjig zbranega dela, je posvetil svojo pozornost prav tako Cankarjevi prozi (VI, VII, X, XVIII, XXI in XXII zvezek), medtem ko je Dušan Voglar uredil štiri knjige in sicer nekaj Cankarjeve proze (VIII in IX zvezek) ter dve knjigi Cankarjeve publicistike, polemike in kritike (XXIV in XXV zvezek). In končno je tu še urednik Jože Munda, omenjen na začetku našega pisanja, ki je oskrbel pet knjig zbranega dela, med njimi štiri in pol knjige Cankarjeve korespondence (XXVI, XXVII, XXVIII, XXIX in XXX zvezek) ter v zadnji knjigi, poleg nekaj korespondence objavil še kazalo in registre za celotno zbrano delo.

Morda bi za zaključek ob vsem tem kazalo navesti tudi nekaj statistike, ki bo najboljše, s suhimi številkami, a vendar dovolj ilustrativno prikazala ves ta veliki podvig s Cankarjem.

Z žepnim kalkulatorjem sem izračunal, da zajema celotna izdaja polnih 12.450 strani, od česar odpade na komentarje in opombe 4092 strani, medtem ko je čistega Cankarjevega besedila kar za 8.358 strani. Ker pa so opombe in komentarji natisnjeni v drobnem tisku, lahko število teh strani skoraj podvojimo.

Pa primerjajmo še našo izdajo s prvo izdajo Cankarjevih zbranih del v uredništvu pisateljevega bratranca Izidorja Cankarja. Opus je izhajal dvajset let, čeprav je obsegal samo dvajset knjig, medtem ko je Državni založbi uspelo izdati trideset knjig v devetih letih. Drugič pa tudi glede obsega: prva izdaja je obsegala kakih 6000 strani, od tega 600 strani opomb. Že primerjava z gornjimi podatki nam kaže, da nam druga izdaja Cankarjevega zbranega dela prinaša kar za tretjino več Cankarjevega besedila, medtem ko so opombe daleč obsežnejše in tehtnejše, saj jih najdemo, kot smo že zapisali, pri Izidorju Cankarju komaj 600 strani, v naši izdaji pa jih je skoraj sedemkrat več.

Znanstveno kritična izdaja Cankarja je torej zaključena in s tem je bilo morda najdostojnejše, brez hrupa in blišča, zaključeno tudi lansko Cankarjevo leto, ki pa seveda ne sme trajati eno samo leto, temveč nenehno, dokler je Cankar živ in prisoten med nami in bo živ in prisoten tudi v bodočih generacijah, katerim je sedanja generacija s to izdajo zares postavila Cankarju temeljit spomenik, trdnjši od bronca, kot je bil zapel nekoč pesnik.

Dušan Željcnov

Kam na sindikalni izlet?

V naslovu res piše, da gre za sindikalni izlet, vendar je ta pot zelo lepa in pripravna tudi za družinski enodnevni oddih. Iz Ljubljane greste na avtocesto Ljubljana Zagreb. Že z Višnjegorskega klanca zagledate znamenito najmanjše mesto na svetu, kakor trdijo zlobni jeziki: Višnje gor. 6 kilometrov kasneje pa zavijete desno z avtoceste v Ivančni gorici od koder je dobre štiri kilometre do rojstne hiše pisatelja Josipa Jurčiča na Muljavi, sedaj je spremenjena v Jurčičev muzej. Po ogledu boste gotovo pogledali tudi znamenito Krjavljevo kočo zadaj za hišo. Če vas je že užežalo, ali če želite malicati, si lahko privežete dušo Pri Obrščaku (Deseti brat) spodaj v vasi.

Asfaltirana cesta vas pelje v dolino Krke proti Žužemberku. Lahko skočite tudi malo v stran in si ogledate izvir — bolje izbruh — Krke. V dolini Krke imate na desni idilične slape Krke, na levi pa vinograde z idiličnimi zidanicami (in žal) tudi vikendi. V Žužemberku si lahko ogledate, če ste zaveden Iskraš to morate, Tovarno keramičnih kondenzatorjev. Pa tudi vas je čudovita, zlasti od spodnje strani, z mosta na Krki. Žužemberk je živ spomenik partizanskih borb.

Pot nadaljujete ob Krki mimo dveh znamenitih gradov na Dvoru in v Soteski. Cesta vas pripelje v Dolenjsko metropolo — Novo mesto. Tu se da videti Dolenjski muzej, Tintorettovo sliko v Kapitlju in čudovito spominsko vežo — spomenik NOB na Ljubljanskih vratih.

Od tu nadaljujemo pot ob Krki, vzporedno z avtocesto mimo gradov Otočca in Struge (Tavčar : Otok in Struga!). Preko avtoceste je nadvoz in po par kilometrih ste v Šmarjeških Toplicah, kjer se v zares topli vodi

lahko v dveh bazenih okoplje staro in v enem mlado — oziroma majhno.

Zdaj pa če želite zares doživeti Dolenjsko, vam svetujem, da poskusite tudi originalni cviček v domači zidnici. Nekaj nad dvajset kilometrov dalje — po makadamu pridete v Tržišče. Do tja se gre po dolini Lakencev — trije so, Spodnji, Srednji in Zgornji. Mimogrede se lahko ustavite tudi v Mokronogu, kjer je Iskrina tovarna elektrolitov.

V Tržišču ste, če ste šli kmalu od doma že lačni. Dobro kosilo dobite tudi za večje skupine, če ste ga prej naročili, v gostilni Malus (tel. (068) 88-812). Gostilničar Igor in žena Marica vas bosta po domače — v lepo pojočem diatoničnem akanju pozdravila in postregla. „Birt Igor“ ima zidnico v tipičnih dolenjskih gorih — v Malkovcu, kar je pa še več vredno — v njej velike sode zajamčeno domačega cvička. Pred zidnico vas postrežejo s cvičkom iz poličev — pravimo jim tudi majolke. Na mizo vam bodo v pehar narezali kruha in na lesene krožnike klobas in gnjati.

V tem idiličnem okolju se lahko tudi zapoje, zapleše — imajo elektriko in lahko s seboj prinesete gramofon ali magnetofon. Soferjem svetujemo, da se pri pijanci držijo nazaj, ker je tudi na Dolenjskem moč dobiti balončke.

Proti Ljubljani se vrnete — po asfaltu po Mirenski dolini, ki ji pravijo tudi dolina gradov. Rodovito dolino obkrožajo griči, posuti z zidanicami med vinogradi in cervicami — tipična dolenjska pokrajina.

V Trebnjem pridete spet na avtocesto in ste v pol ure v Ljubljani. Vsa pot je dolga nekaj manj kot dvesto kilometrov — prijeten izlet.

F. Kotar

Jurčičeva rojstna hiša na Muljavi.

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta
IVANA KOLARIČA

se iskreno zahvaljujemo sodelavcem oddelka obdelovalnice Števec v Iskri Elektromehaniki za izraze sožalja ter finančno pomoč.

Hčerka Marija Kolarič
s sinom

ZAHVALA

Ob boleči izbugi
mojega dobrega očeta
FRANCA OVNA

se iskreno zahvaljujem sindikalni organizaciji TOZD IPT — Tržaška 2, posebno pa še sodelavcem oddelka 228 — žične veze — za izrečeno sožalje, darovana venca in spremstvo na njegovi zadnji poti

hčerka Marija z družino

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame
ANGELE REPNIK

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD Stikala za izraze sožalja, darovani venec, denarno pomoč in spremstvo na njeni zadnji poti

sin Peter z družino.

ZAHVALA

Ob smrti drage mame
MARIJE SREŠ

se iskreno zahvaljujem sodelavcem vzdrževanja strojev za podarjeni venec, denarno pomoč in izraze sožalja

sin Franc Sreš.

USPEŠNO DEO RADIJSKE POSTAJE V ŽELEZNIKIH

YU 3 DKN — Jugoslavija — Železniki. Nam ta šifra najbrž ne pove dosti, čeprav se za njo skriva ena izmed najaktivnejših radioamaterskih skupin v Sloveniji. To je 12 moških in fantov, ki v vsakem trenutku lahko iz Železnikov navežejo stik s katerimkoli večjim krajem na svetu — v vseh državah, na vseh kontinentih.

Ivo Ribič je že nad dvajset let vnet radioamater. Pred štirimi leti, ko je prišel v službo v Iskro v Železnikih je tudi tam organiziral sekcijo Radiokluba Škofja Loka.

V Elektromotorjih so sekciji priskočili na pomoč. Oskrbeli so si radijsko oddajno-sprejemno postajo in vse najpotrebnejše za nemoteno delo. Fantje in moške so po večini Iskraši.

Dobili so lastne prostore, kjer se vsak prvi petek v mesecu zberejo na sestanek vsi člani sekcije. Sicer pa so v „akciji“ navadno vsak dan dopoldne in popoldne, večkrat tudi ponoči, ker člani delajo v različnih izmenah v tovarni, pač prilagodijo iskanje zvez po svetu svojemu prostemu času.

Po statističnih podatkih radiokluba

Stane Pokorn pri vzpostavljanju zveze.

Že podatek, da so lani radiotelegrafisti vzpostavili 5000 radijskih zvez v 165 državah na vseh kontinentih pove veliko, če pa upoštevamo, da jim manjka aparatov, moramo priznati, da so zelo delavni. Tako je v kraju s strani narodne obrambe in civilne zaščite preskrbljena ta dejavnost z izurjenimi desetimi radiotelegrafisti.

Sicer do danes še niso imeli priložnosti stopiti v akcijo ob elementarnih nesrečah, ali kakih podobni ujmi, sicer pa je to sreča, da se v Selški dolini ni kaj takega zgodilo. Na vajah in pri vsakdanjem izpopolnjevanju pa dosledno vztrajajo.

Skušajo si tudi ustvariti materialno bazo za tekoče potrebe. Operaterji so sami razvili miniaturni vrtnali strojček in ga že proizvajajo serijsko. Strojček služi za vrtnanje tiskanih vezij, s pridom pa ga uporabljajo tudi čebelarji za vstavljanje nastavkov satojva. **KF**

PRVENSTVO ELEKTROMEHANIKE V PLAVANJU

V Kranju so zares uspešno organizirali prvo prvenstvo Iskre Elektromehanike v plavanju. Na prvenstvu je sodelovalo 80 tekmovalcev iz devetih temeljnih organizacij združenega dela Elektromehanike Kranj, predstavniki firme IRET iz Trsta in predstavniki JLA. Plavalke in plavalci so bili zadovoljni, saj je bilo prvo prvenstvo dobro organizirano. Najboljšim tekmovalcem so podelili diplome in kolajne, najboljša ekipa pa je prejela prehodni pokal. Prvo mesto je osvojila ekipa TOZD ATC, drugo mesto TOZD Instrumenti iz Otočca in tretje mesto ekipa iz TOZD TEA. Prvenstvo bodo organizirali vsako leto.

REZULTATI:

25 m delfin moški B: 1. Stare Brane (ATC) 15,9, 2. Derling Marjan (Števcij) 16,3; **25 m delfin moški A:** 1. Čargo Franc (JLA) 14,0, 2. Vukanec Boris (ERO) 14,6, 3. Marinček Jože (TEA) 15,0; **25 m hrbtno ženske:** 1. Pikon Barbara (Instr.) 20,0, 2. Rakovec Olga (TEA) 21,3, 3. Kukovič Katarina (ATC) 22,0; **25 m hrbtno moški B:** 1. Petelin Bogdan (IRET) 16,4, 2. Bevc Ivo (Vzdrž.) 18,3, 3. Kecman Jovan (ATC) 20,9; **50 m hrbtno moški A:** 1. Ravnikar Viktor (Instr.) 36,8, 2. Zrimšek Vane (Sk. sl.) 39,9, 3. Čarman Franc (ATC) 41,7; **25 m prsno ženske:** 1. Matjašič Mojca 21,0, 2. Mlakar Rezka (obe Instr.) 21,1, 3. Radanovič (Števcij) 23,5; **25 m prsno moški B:** 1. Stare Brane (ATC) 16,6, 2. Semen Marjan (Števcij) 19,4, 3. Arizanovič L. (Vzdrž.) 19,6; **50 m prsno moški A:** 1. Boncelj Primož (Stikala) 39,3, 2. Jensterle Marko (Instr.) 40,0, 3. Marinček Jože (TEA) 40,3; **25 m kravl ženske:** 1. Rakovec Olga (TEA) 16,2, 2. Matjašič Mojca 17,5, 3. Pikon Barbara (obe Instr.) 17,6; **25 m kravl moški B:** 1. Petelin Bogdan (IRET) 13,4, 2. Bevc Ivo (Vzdrž.) 14,9, 3. Aviani Roberto (IRET) 15,6; **50 m kravl moški A:** 1. Čargo Franc (JLA) 27,5, 2. Vukanec Boris (ERO) 28,5, 3. Strgar Jože (TEA) 28,5; **25 m s puško:** 1. Strgar Jože (TEA) 14,6, 2. Cvetkovič Milan (ATC) 15,5, 3. Ravnikar Viktor (Instr.) 15,5; **Štáfeta 3 x 25 m prosto ženske:** 1. Mlakar Rezka, Matjašič Mojca, Pikon Barbara (Instr.) 0,56,1, 2. Dolinar Cveta, Tičar Draga, Kukovič Katarina (ATC) 1,10,8; **Štáfeta 4 x 25 m prosto moški:** 1. Kašman, Cvetkovič, Nadžar, Stare (ATC) 54,7, 2. Čargo, Nikolič, Šuklje, Pavletič (JLA) 56,1, 3. Dvoršak, Strliša, Marinček, Strgar (TEA) 57,8. **A. B.**

LD

DA ali NE za Iskrin smučarski klub

skupnost zaradi neorganiziranosti iskati smučarske učitelje in vaditelje zunaj Iskre, če želi pač organizirati smučarske tečaje.

Pravijo, da se vse začne in konča pri denarju, to pa pri smučarji se bolj drži. Ne bi naštevali, koliko stane oprema, pa prevoz na smučišča, dnevna karta, pa kakšen čaj in kosilo. Tedenki smučarski tečaj seveda ni nič cenejši; če že zaradi drugega ne, zato, ker skušajo smučarski klubi ali pa agencije iztržiti od smučarja-tečajnika čimveč denarja. Ob vsem tem pa delovne organizacije, pri tem pa tudi Iskra, ne storijo ničesar, da bi zaščitile svojega delavca.

Se nečesa se moramo zavedati. Pri organiziranem smučanju je število poškodb dosti manjše in znese v primerjavi s celotnim le 0,02 odstotka. Je potem sploh potrebno pisati, kaj pomeni organizirano smučanje za delovno organizacijo, kot je Iskra? Je potrebno pisati o poškodbah, bolezninah, o izostankih z dela?

In pri vseh teh problemih v Iskri kljub temu žanjemo določene uspehe, zanje pa se moramo zahvaliti izključno le peščici zanesenjakov. Res je, naši Iskrini smučarski učitelji so zanesenjaki, saj morajo za to, da bi učili Iskrine delavce, porabiti svoj lasten dopust ali pa svoj prosti čas, od samih tečajev pa nimajo tudi nobene finančne koristi.

Zadnje vprašanje, ki so ga zastavili zbranim smučarskim učiteljem, je bilo kaj bi morali v Iskri storiti, da bi naši delavci lahko preživeli kolikor toliko cenen zimski oddih. In to oddih, ki ni nič manj, če ne še bolj zdrav, kot poletne počitnice. Njihova enotna ocena je bila, da bi morala Iskra že zdaj premišljevat o zgraditvi oziroma nakupu počitniškega doma v kakšnem zimsko-sportnem središču. Drugo takšno vprašanje je ustanovitev lastnega smučarskega kluba, vsekakor pa je najpomembnejše to, da začnemo končno le enkrat združevati denar v te namene. Če ne bo denarja, če ne bo organiziranega smučanja, morebiti v okviru smučarskega kluba, in če ne bomo imeli možnosti za cenejši zimski oddih v kakšnem počitniškem domu, potem tudi cenene letovanja ne bo.

Odločimo se že enkrat, kajti odločamo se za — za sebe.

Zdaj, ko se smučarska sezona počasi poslavlja, že lahko naredimo kratko oceno o tem, kako smo jo znali izkoristiti v Iskri. Na pogovor smo povabili več Iskrinih smučarskih učiteljev in beseda je stekla — o čem drugem kot o — smučanju.

Takoj na začetku naj povemo, da so fantje izredno ugodno ocenili minulo zimsko sezono, hkrati pa izrekli toliko kritičnih besed na račun nekaterih v Iskri, da bo marsikoga, ko bo prebral tele vrstice, ali zabožala glava ali pa se bo vsaj malo zamislil.

Iskrina Počitniška skupnost je od decembra pa do konca marca organizirala 5 smučarskih tečajev, ki se jih je udeležilo okoli 200 Iskrinih delavcev z družinami. Dva tečaja sta bila v Martuljku, trije pa v Kranjski gori. Od skupnega števila tečajnikov je bilo skoraj tričetrt začetnikov. Osemnajst učiteljev in vaditeljev se je na teh tečajih trudilo, da so se vsi tečajniki naučili oziroma pridobili smučarsko znanje, morda pa je še večji uspeh to, da se nihče od tečajnikov ni poškodoval.

Tudi pri smučanju se dogaja, da posamezne Iskrine delovne oziroma temeljne organizacije na lastno roko, ali še bolje rečeno, kot da niso v Iskri, organizirajo svoje tečaje, namesto da bi združevali sredstva za to dejavnost. Rezultat tega je slabša kakovost tečajev, tečajnine so višje in še in še bi lahko naštevali, pri končnem seštevku pa je prav zaradi takšnih lokalističnih teženj prikrajšan edinole delavec — tečajnik.

Med pogovorom so smučarski učitelji večkrat opozorili na nujnost, da v tej Iskri, ki jo pogosto kitimo celo z imenom „vesoljna“, končno le ustanovimo smučarski klub, ki naj bi v okviru počitniške skupnosti ali zunaj nje skrbel za zimski oddih Iskrinih delavcev. Na dlani je, da je zanimanje med našimi delavci za zimski oddih iz dneva v dan večje, ob tem pa je slišati tudi zahteve oziroma predloge, da bi uvedli poleg letnih tudi zimske kolektivne dopuste.

Zakaj v Iskri ne moremo imeti smučarskega kluba, v katerem bi lahko deloval ves kader? Ali se zavedamo, da je trenutno v Iskri zaposlenih več kot 30 smučarskih učiteljev in vaditeljev. Pri vsem tem pa se dogaja celo to, da mora Iskrina počitniška

PLANINSKO DRUŠTVO ISKRA VABI NA PLANINSKA IZLETA NA KOTOVO SEDLO IN TABOR SLOVENSkih PLANINCEV V TREBELJEVU

Ker do zaključka redakcije številke „Iskre“ podrobnosti v zvezi z obema planinskima izletoma še niso bile znane in bo „Iskra“ zaradi prvomajskih praznikov izšla naslednjič šele 14. maja, naj se vsi, za omenjena planinska izleta zainteresirani člani, za podrobnosti pozanimajo na: Planinskem društvu Iskra, Ljubljana, Trg revolucije 3, telefon 324-765.

Planinsko društvo Iskra bo iz svojega letošnjega programa planinskih izletov v soboto, 7. maja t. l. priredila izlet na **Kotovo sedlo, za soboto, 14. maja**, pa vabi svoje člane k čimbolj številni udeležbi na vsakoletnem **planinskem taboru slovenskih planincev**, ki ga bo ta dan priredila Planinska zveza Slovenije v **Trebeljevu**.

OBVESTILO ŠTIPENDISTOM

VSE ŠTIPENDISTE — ČLANE ZK — VABIM NA SESTANEK AKTIVA ZK V KŠI. SESTANEK BO 5. 5. OB 19. URI V PROSTORU KLUBA NA VEGOVI 4

ZAHVALA

Ob najinem odhodu v pokoj se lepo zahvaljujemo vsem sodelavkam in sodelavcem ter sindikatu Števec za podarjene šopke, darila in lepe želje. Tovarni Iskra Elektromehanika pa želiva še naprej veliko uspehov.

Silva Leskovec in
Angelca Lebar

RAZPIS NAGRAD

Za pravilne rešitve današnje nagradne križanke smo pripravili naslednje nagrade:

1 nagrada	150 din
1 nagrada	100 din
5 nagrad po	50 din.

Pravilne rešitve nagradne križanke pošljite na naslov: Uredništvo „Iskra“, Ljubljana, Prešernova c. 27, najkasneje do ponedeljka, 16. maja 1977, ko bomo v uredništvu izžrebali srečne dobitnike.

Prvomajska nagradna križanka

VODORAVNO: 1. kdor piše v nevezani besedi; 8. topel zimski plašč; 12. ublažitev, omiljenje; 19. sanjač, prenapetež; 21. največji sesalec; 22. štiristraničen koničast steber; 23. nekvalificirana delavka v kuhinji; 26. avtomobil, oznaka Vel. Britanije; 28. ime športnega novinarja RTV Trefalta; 31. zasejan; 32. obdeluje zemljo in redi živino; 35. osebni zaimek; 36. del velike stavbe; 40. krilo rimske legije; 41. Avari; 43. že umrli avstrijski kancler; 45. nedoločni zaimek; 46. tuje moško ime; 49. geometrijski pojem; 50. konica, bodica; 51. vrsta rdeče barve; 52. sistem za računanje časa (leto); 55. okraj. podredni veznik; 58. ... Paolo; 60. gojenec vojaške akademije; 61. kratica letalske družbe v ZDA; 62. Šenoa August; 63. odlikovanje; 64. labirint; 67. zvesta domača žival; 69. uradni spis; 71. najhitrejši način plavanja; 73. motocikel manjše moči; 76. ognjenik na Mindanan; 78. kem. simbol za kalcij; 79. sredstvo za lepljenje; 80. TOZD Industrije telekomunikacij, elektronike in elektromehanike v Kranju; 83. neumnost, nespametnost; 86. črki z začetka abecede; 87. ploskovna mera; 88. struktura, zgradba; 89. glasbeni pojem; 90. trava tretje košnje; 91. kvartopirski pojem; 92. psevdonim franc. pisateljice de Dudevant (George...); 93. eno izmed imen Naserja; 95. v Aziji znano riževo žganje; 96. kem. simbol za bizmut; 98. znamenito otočje v Srednjem Jadranu; 100. Emilij Cevc; 102. otok južno od Avstralije; 107. Ivan Ivanovič Tarasov; 108. parazit; 114. ime slov. pesnika Aškerca; 115. grška črka; 116. predsednik CK ZKS; 118. oblika pomožnega glagola biti; 119. pred 5 leti umrli slov. umetnostni zgodovinar; 120. vprašalna členica; 121. elektronska naprava za ugotavljanje ovir na daljavo; 123. delavec, ki naporno dela pod zemljo; 126. repni list; 127. mongolski vladarski naslov; 128. obrtnik, ki popravlja vozila; 131. okraj. tuje moško ime; 133. vrsta krzna; 136. loči narode med seboj; 138. z njo lovimo ribe; 140. vzklik; 142. bodalo s kratkim rezilom; 145. kratica za akadem. naslov; 146. nespretnež, nerodnež; 148. avtomobil, oznaka za Karlovac; 149. pritok reke Garone v Franciji; 151. začetnici imena in primka glavnega direktorja naše Avtoelektrike; 152. ime starejše franc. filmske igralk; 155. kem. simbol za aluminij; 156. smučarski klub Akademik; 158. že umrli slov. alpinist in gor. reševalec; 159. socialistična stranka arabskega preporoda; 161. kraj pri Mariboru; 162. drugo ime za dušik; 164. amer. pisatelj; 166. ime znanega slov. arhitekta; 167. električni posrednik; 168. moč; 169. slov. zgodovinar (Josip); 170. znan franc. kemik; 173. vsebina misli, predmet mišljenja; 174. slov. filozof, ki je zastopal filozofijo sholastika Suareza; 176. nada; 177. obdelana debla za ostrešje; 179. preprosta ljudska govornica, žargon; 181. romanski spolnik; 182. ščetinasta metla; 184. zveza, sporazumevanje med državami; 185. manj pogosto moško ime; 188. socialistična republika; 189. kem. simbol za radij; 190. pristaniško mesto v Južni Italiji; 192. glavno mesto države na Bližnjem Vzhodu; 195. kazalni zaimek; 196. del kolesa; 198. varnostna zapora ob izbruhu epidemije; 201. namizno pokrivalo; 203. drugo ime za Malo Azijo; 206. vprašalni zaimek; 207. vzvišena lirska pesem; 208. listnato drevo; 210. zemeljska ožina na polotoku Malaka; 211. pomembno čutilo; 212. rastlina zajedalka; 215. človek z boleznim nagnjenjem, obsedenec; 217. kdor se muči in trpi; 220. veznik; 222. Eva Luiza Maller; 223. enostaven, nekompliran; 225. zemeljski tečaj; 226. pogojna členica; 227. sodišče; 230. šahovski pojem; 231. drugo ime za komet; 234. dolgotrajni napadi glavobola; 235. prebivalca kraja; 236. samozadovoljevanje.

NAVPIČNO: 1. glavno mesto vzhodnoevr. socialistične republike; 2. predhodnica današnje SZDL; 3. predlog; 4. visoko gorstvo v Juž. Ameriki; 5. oslova „pesem“; 6. okrajšava za starejši; 7. značilen primerek; 9. oksid (dvoj.); 10. naše praznično voščilo; 11. prikrižanje, zamolčanje; 12. ta in oni; 13. osebni zaimek; 14. Ivan Lev; 15. odprtine v steni; 16. Izvršni svet; 17. Tone Kralj; 18. pernata žival;

20. naprava za žganje oglja; 22. del hiše; 24. kem. simbol za molibden; 25. kem. simbol za lantan; 27. ljubljansko letališče; 28. dolgodlak egiptovski bombaž; 29. sušica hrbtnega mozga; 30. zapreka; 32. kraj na Gorenjskem; 33. škofovska kapa; 34. spora; 35. Hrvat. pesnik (Antun); 37. kratica naše tovarne na Stegnah; 39. dva enaka soglasnika; 42. Boris Kidrič; 44. nemški filozof; 47. ptica roparica; 48. vnetje sluznice; 51. glavno mesto Venezuele, kjer je tudi Iskrično predstavništvo; 53. Ljubljansko atletsko društvo; 54. že umrli romunski predsednik; 56. ozeč pas gozda; 59. obrežje; 61. krmari letalo; 63. skrajni del polotoka; 65. mesto na Poljskem; 66. nekdanji sloviti japonski športnik; 68. avtomobilska oznaka za Sarajevo; 70. dolga vrsta živali ali vozil; 71. slov. politična organizacija, letos jubilej; 72. ime italijanske popevkarice Pavone; 74. državna blagajna; 75. podzemeljski hodnik; 77. vzporednica; 79. nevarno mamilo; 80. dva enaka samoglasnika; 81. človeški

plod; 82. soli oljne kisline; 84. kem. simbol za selen; 85. tržna cena artikla; 93. Anton Ocvirk; 94. Ljudska tehnika; 96. nekdanji načelnik banovine; 97. veznik; 98. Karl Ažman; 99. predlog; 100. enaka samoglasnika; 101. Centralni delavski svet; 102. rusko žensko ime; 103. del knjige; 104. Mestni odbor; 105. država na Bližnjem Vzhodu; 106. kem. element; 109. pogan; 110. franc. moško ime; 111. arabdkki žrebec; 112. domača oblika ženskega imena; 113. reka v Dalmaciji; 116. časovni prislov; 117. ukana, zvijača; 121. gonja, pogon policijski lov; 122. Anton Mahnič; 124. učenje; 125. italijansko mesto; 127. živi v zemlji; 129. nemški pesnik Mlade garde; 130. največja zahodnoafriška reka; 132. banja; 134. Estonec; 135. Kardelj Edvard; 137. kem. simbol za renij; 139. moški glas; 141. neobdelana debla; 143. Skahespearov junak; 144. Tone Dolinar; 146. nikalnica; 147. vdrgnina; 148. madžarski politični voditelj; 150. podgana vrečarica; 153. italijansko gorstvo; 154. otrdela,

olesenela; 157. puščavske tovarne živali; 158. manjša vojaška enota; 159. plačilno sredstvo namesto denarja; 160. sestanek; 162. vodna rastlina; 163. tračnica; 165. tuje žensko ime; 171. glasbeno delo; 172. glavni števnik; 174. Evropska gospodarska skupnost; 175. vrsta goveda; 178. žensko ime; 180. budistični duhovnik; 182. stara ploščinska mera; 183. industrijska rastlina; 186. etiopski velikaš; 188. bojna trofeja Indijancev; 190. revščina; 191. ime hrvaške popevkarice Štefokove; 193. starorimski kralj; 194. zgornji del stopala; 197. reka v Franciji (orig.); 199. ljubljanski gostinski lokal; 200. globel v rečni strugi; 201. država v Sred. Ameriki; 202. znamka japonskih avtomobilov (y je j); 204. že izumrli divji konj v ruskih stepah; 205. materialni delec z električnim nabojem; 208. osebni zaimek; 209. vojna v srbohrvaščini; 213. bivša predsednica Izraela (Golda); 214. drugo ime za reko Labo; 215. mesto ob Donavi v Juž. Avstriji; 216. barva igralnih kart; 218.

manjše ceste; 219. beograjska igralka (Inge); 221. ime ljubljanskega saksofonista in skladatelja; 223. predlog; 224. kem. simbol za neon; 226. osvežilna ali zdravilna pijača; 228. Radovan Gobec; 229. kem. simbol za natrij; 232. predlog; 233. Cankar Ivan.

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra, industrije za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente, Kranj — Ureja uredniški odbor — Glavni urednik: Bogo Mohor, odgovorni urednik: Dušan Željznov — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-905, int. 48 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA—DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		12	13	14	15	16	17		18		
		19						20	21				22									
							23	24				25										
26	27		28		29	30		31						32	33		34		35			
36		37			38		39		40				41	42			43	44				
	45				46			47				48	49				50					
51								52	53	54				55							56	
57					58		59	60					61								62	
		63					64	65					66			67	68					
69	70				71	72					73			74	75			76	77			
78		79	80						81	82		83				84	85			86		
87		88							89			90									91	
92								93			94						95					
				96	97			98				99			100	101						
102		103	104			105	106			107			108	109	110			111	112		113	
114							115		116			117		118			119					
120					121			122				123	124			125				126		
				127				128	129		130			131		132						
		133	134					135	136				137		138		139					
140	141		142			143		144	145				146		147					148		
	149	150				151		152	153			154			155			156	157			
158				159				160	161					162			163		164	165		
166						167						168							169			
170			171			172			173							174		175				
		176				177			178			179	180					181				
	182				183				184							185	186				187	
188			189				190	191					192	193	194		195				196	197
198		199				200				201	202		203			204					205	
206						207				208			209		210						211	
		212	213	214					215				216		217		218	219				
220	221			222					223					224		225					226	
	227	228				229					230			231		232					233	
234									235						236							